

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODNOHOSPODARSKÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 101006/I/2023/36122163739902980

FINANČNÁ PODPORA MSP V KONTEXTE ZLEPŠOVANIA
PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA SR

Diplomová práca

2023

Bc. Kristína Zachorecová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODNOHOSPODARSKÁ FAKULTA

FINANČNÁ PODPORA MSP V KONTEXTE ZLEPŠOVANIA
PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA SR

Diplomová práca

Študijný program: Financie a dane
Študijný odbor: Ekonomia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra financií
Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Katarína Belanová, PhD.

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

podpis študenta

Pod'akovanie

Týmto by som sa chcela poďakovať mojej školiteľke doc. Ing. Kataríne Belanovej, PhD. za odborné vedenie počas vypracovania mojej diplomovej práce a za cenné rady a poznámky.

ZACHORECOVÁ, Kristína: Finančná podpora MSP v kontexte zlepšovania podnikateľského prostredia SR. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií. – Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Katarína Belanová, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2023, 80s

Abstrakt

Cieľom záverečnej práce je analýza systému finančnej podpory malých a stredných podnikov v Slovenskej republike. Obsahuje 17 grafov a 9 tabuliek. Prvá kapitola je venovaná teoretickému vymedzeniu základných pojmov, predkladáme definície podniku, podnikateľa a podnikania, ako aj jednotlivých veľkostných typov podnikov. V práci venujeme pozornosť aj podnikateľskému prostrediu ako dôležitého faktora vplývajúceho na úspešnosť malých a stredných podnikov, ako aj jeho bariéram. V neposlednom rade venujeme pozornosť vymedzeniu podporného systému pre malé a stredné podniky, ktorý zahŕňa inštitucionálnu, legislatívnu a finančnú podporu. Hlbšie sa venujeme vymedzeniu jednotlivých, aktuálne dostupných, finančných podporných nástrojov pre malé a stredné podniky, a to zo strany štátu, Európskej únie alebo rôznych inštitúcií. Záverečná kapitola sa zaoberá analýzou dát z dotazníka, ktorý sme rozposielali malým a stredným podnikom. Dáta boli vyhodnotené prostredníctvom programov Excel a Gretl.

Kľúčové slová:

Malé a stredné podniky, podpora, finančná podpora, podnikateľské prostredie

ZACHORECOVÁ, Kristína: Financial support for SMEs in the context of improving the business environment in the Slovak Republic. – University of Economics in Bratislava. Faculty of national economy; department of Finance. – Thesis supervisor: doc. Ing. Katarína Belanová, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2023, 80p

Abstract

The aim of the thesis is analysis of financial support system of small and medium sized enterprises. It contains 17 graphs and 9 tables. The first chapter is focused on the theoretical knowledge about the small and medium sized enterprises issue, their definition, and functions. In thesis we also focus on business environment as an important factor affecting the success of small and medium sized enterprises, as well as its barriers. Finally, we pay attention to the theoretical definition of the support system for SMEs, which includes institutional, legislative, and financial support. We take a deeper look at the definition of individual, currently available, financial support instruments for small and medium-sized enterprises, from the state, the European Union, or various institutions. The final chapter deals with the analysis of data from the questionnaire that we sent to small and medium-sized enterprises. The data were evaluated using the Excel and Gretl programs.

Key words:

Small and medium-sized enterprises, support, financial support, business environment

OBSAH

Úvod.....	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1 Teoretické vymedzenie základných pojmov	11
1.1.1 Malé a stredné podniky	13
1.1.2 Funkcie malých a stredných podnikov	16
1.2 Podnikateľské prostredie	17
1.2.1 Bariéry rozvoja podnikateľského prostredia.....	19
1.3 Podpora MSP	21
1.3.1 Legislatívny rámec podpory malých a stredných podnikov	22
1.3.2 Inštitucionálna podpora.....	24
1.3.3 Finančná podpora.....	25
2 Cieľ práce.....	40
3 Metodika práce a metódy skúmania	41
4 Výsledky práce a diskusia.....	42
4.1 Vyhodnotenie dotazníka.....	42
4.2 Viacrozmerná regresná analýza	58
4.3 Analýza prostredníctvom popisných štatistík	61
4.4 Diskusia.....	65
Záver	67
Zoznam použitej literatúry	70
Zoznam príloh.....	74

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Rozdelenie malých a stredných podnikov podľa jednotlivých kritérií	14
Tabuľka 2: Početnosť jednotlivých veľkostných kategórií.....	42
Tabuľka 3: Čerpanie finančnej podpory podľa veľkostných kategórií podnikov	46
Tabuľka 4: Dôvod nežiadania o podporu podľa veľkostných kategórií	50
Tabuľka 5: čerpané finančné nástroje podľa veľkostných skupín	51
Tabuľka 6: Neúspešný typ podpory podľa veľkostných kategórií	54
Tabuľka 7: Dostatočnosť finančnej podpory podľa veľkostných kategórií.....	56
Tabuľka 8: Testy heteroskedasticity	60
Tabuľka 9: Popisné štatistiky.....	62

Zoznam schém

Schéma 1 : Prvky podnikateľského prostredia	19
Schéma 2: Formy finančnej podpory	26

Zoznam grafov

Graf 1: Otázka číslo 1: Aká je veľkosť vášho podniku?.....	43
Graf 2: Otázka číslo 2: Aká je vaša právna forma?	44
Graf 3: Otázka číslo 3: Koľko rokov podnikáte?	44
Graf 4: Otázka číslo 4: Kde sa nachádza sídlo vášho podniku?.....	45
Graf 5: Otázka číslo 5: Získala v minulosti vaša firma finančnú podporu?	46
Graf 6: Otázka číslo 6. Od ktorej inštitúcie/orgánu ste finančnú podporu žiadali?.....	47
Graf 7: Otázka číslo 7: V akej výške ste žiadali podporu?	48
Graf 8: Otázka číslo 8: Na aký účel ste žiadali finančnú podporu?	49
Graf 9: Otázka číslo 9: Ak ste o podporu nežiadali, prečo?	49
Graf 10: Otázka číslo 10: O ktorú z nasledujúcich foriem finančnej podpory ste sa v minulosti uchádzali úspešne?	51
Graf 11: Otázka číslo 11: Povedali by ste, že poskytnutá podpora splnila svoj účel, na ktorý ste ju dostali?	52
Graf 12: Otázka číslo 12: Ak ste o podporu žiadali, ale nebola vám poskytnutá, aký bol dôvod zamietnutia vašej žiadosti?.....	53

Graf 13: Otázka číslo 13: O ktorú z nasledujúcich foriem finančnej podpory ste žiadali neúspešne?	54
Graf 14: Otázka číslo 14: Ako ste spokojný s dostupnosťou finančnej podpory pre malé a stredné podniky?	55
Graf 15: Otázka číslo 15: Je podľa vás súčasný systém finančnej podpory pre malé a stredné podniky postačujúci?	56
Graf 16: Otázka číslo 16: Ktoré z nasledujúcich považujete za najväčšie prekážky a zároveň dôvody nízkeho využívania podpory podnikmi?	57
Graf 17: Histogram počtu bariér	62

Zoznam obrázkov

Obrázok 1: Model OLS.....	59
---------------------------	----

Úvod

Malé a stredné podniky predstavujú nenahraditeľnú súčasť trhových ekonomík. Výraznou mierou sa podieľajú na tvorbe HDP, zamestnanosti a sú považované za najflexibilnejší, najefektívnejší a častokrát aj najinovatívnejší prvok ekonomík. Na druhej strane, mnohokrát činnosť malých a stredných podnikov obmedzuje nedostatok finančných prostriedkov. Tieto podniky sa stretávajú s neochotou úverových inštitúcií ohľadne poskytnutia finančných prostriedkov. Odvíjajúc sa však od ich dôležitosti, v záujme štátu by malo byť zaviesť taký finančný podporný systém, ktorý umožní podnikom s nedostatkom finančných zdrojov uskutočňovať svoju podnikateľskú činnosť a tým prispievať k celkovej prosperite krajiny.

Diplomová práca pozostáva zo 4 kapitol. Prvá kapitola je teoretická, pričom sa v nej venujeme definíciám základných pojmov, ktorými sú pojmy podnikanie, podnikateľ a podnik. Z dôvodu zamerania práce na malé a stredné podniky predkladáme aj definíciu malých a stredných podnikov na základe definície Európskej komisie, ako aj ich funkcie. Dôležitým aspektom ovplyvňujúcim malé a stredné podniky je aj podnikateľské prostredie. V závere teoretickej časti sa venujeme podpore malých a stredných podnikov, ktorá môže byť chápaná z troch hľadísk, a to inštitucionálna, legislatívna a finančná. Špeciálnu pozornosť v práci venujeme práve finančnej podpore, ktorá predstavuje hlavný záujem našej práce. V rámci tejto časti sme sa zamerali na dôsledné vymedzenie aktuálne dostupných finančných podporných nástrojov pre malé a stredné podniky na Slovensku, a to jednak zo strany štátu, Európskej únie, ale aj inštitúcií. V druhej kapitole formulujeme cieľ práce a v tretej opisujeme metodiku práce a metódy skúmania. Záverečná kapitola je zameraná na praktickú aplikáciu poznatkov uvedených v teoretickej časti, a teda zistenie súčasnej situácie finančnej podpory malých a stredných podnikov na Slovensku, ktoré prebiehalo prostredníctvom dotazníka.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Teoretické vymedzenie základných pojmov

Podnikanie

Samotný pojem podnikanie môže byť chápaný z rôznych hľadísk, pričom pri každom sa nám ponúka čiastočne rozličná definícia toho, čo podnikanie predstavuje:¹

- **Ekonomické poňatie** – Podnikaním sa rozumie použitie ekonomických zdrojov so zameraním na tvorbu pridanej hodnoty.
- **Psychologické poňatie** – Motivované potrebou niečo získať, vyskúšať alebo dosiahnuť, v tomto poňatí je podnikanie chápané ako prostriedok seberealizácie, postavenia sa na nohy a podobne.
- **Sociologické poňatie** – Podnikanie je čo najdokonalejšie využitie zdrojov a zároveň vytváranie pracovných miest a príležitostí, ktorého hlavným cieľom je vytváranie blahobytu pre všetkých zainteresovaných.
- **Právnické poňatie** – Sústavná činnosť vykonávaná podnikateľom samostatne, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, pričom hlavným cieľom je dosahovanie čo najväčšieho zisku.

Pojem podnikanie je vymedzený aj v Obchodnom zákonníku § 2 ods. 1 ako „sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.“²

Podnikanie zahŕňa aktivity, funkcie a postupy spojené s identifikáciou podnikateľských príležitostí a vytváranie podnikov s cieľom ich využitia.³

¹ STRÁŽOVSKÁ, Helena a kol. Malé a stredné podnikanie: zmeny obsahu ekonomických nástrojov. Bratislava: Sprint 2, 2016. s. 13. ISBN 978-80-89710-21-8.

²ZÁKON č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník

³ BAROT, Haresh. Entrepreneurship – A Key to Success. In: The International Journal of Business & Management [online]. India: Swarnim Gujarat Sports University, 2015, Vol. 3, No. 1, s. 163. .ISSN 2321-8916. Dostupné na:

<https://www.internationaljournalcorner.com/index.php/theijbm/article/view/129472/89798>

Podnikateľ

„Nositeľom, subjektom podnikateľských aktivít je podnikateľ. Je to človek, ktorý vie, čo ľudia potrebujú, vytvára bohatstvo (produkty) pre ostatných, hľadá najlepšie využitie potenciálnych zdrojov a vytvára pracovné príležitosti.“⁴

Podľa Obchodného zákonníka § 2 ods. 2 je podnikateľom:

- „osoba zapísaná v obchodnom registri,
- osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.“⁵

Podnik

„Podnik ako základný prvok hospodárskeho systému predstavuje v trhovom hospodárstve aktívne hospodárske centrum, ktoré dlhodobo, s určitým rizikom a cieľavedome vyrába výrobky alebo poskytuje služby na krytie potrieb spoločnosti alebo jednotlivcov.“⁶

Podnik je plánovito organizovaná hospodárska jednotka, v ktorej sa zhotovujú statky a služby, pričom predstavuje kombináciu výrobných faktorov prostredníctvom ktorých sa vlastníci snažia dosahovať svoje ciele.

Pojem podnik je definovaný aj Európskou komisiou, ktorá za podnik považuje subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť, pričom sa prihliada na jeho hospodársku činnosť, nie na právnu formu. Z definície EK teda vyplýva, že medzi podniky možno zaradiť rôzne typy subjektov, pričom tými môžu byť napríklad samostatne zárobkovo činné osoby

⁴ MAJDÚCHOVÁ, Helena kol. Podnikové hospodárstvo. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018. s. 13. ISBN 978-80-8168-806-5.

⁵ ZÁKON č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník

⁶ MAJDÚCHOVÁ, Helena kol. Podnikové hospodárstvo. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018. s. 9. ISBN 978-80-8168-806-5.

a rodinné podniky vykonávajúce remeselnícke a iné činnosti, ale aj obchodné spoločnosti, združenia a partnerstvá vykonávajúce hospodársku činnosť.⁷

1.1.1 *Malé a stredné podniky*

V súčasnosti je aktívnych množstvo jedinečných podnikov, ktoré sa vyznačujú mnohotvárnosťou a dynamikou. Z tohto dôvodu nie je možné používať na meranie veľkosti podnikov jedno kritérium, spravidla sa ich na tento účel používa viac. Kritéria, podľa ktorých možno podniky klasifikovať na základe veľkosti možno rozdeliť na⁸:

- **Kvantitatívne** – počet zamestnancov, množstvo výrobných faktorov, kapitál, veľkosť obratu, výkonnosť podniku a iné;
- **Kvalitatívne** – produktivita práce, typ organizačnej štruktúry, vlastnícka forma, postavenie podniku na trhu a podobne.

Pre potreby našej práce budeme pracovať s definíciou malých a stredných podnikov Európskej komisie, ktorá ako kritéria používa počet zamestnancov, ročný obrat a/alebo ročnú bilančnú sumu. Práve definícia EK je prvou celoeurópskou definíciou malých a stredných podnikov, a to na základe odporúčania 96/280/ES z 3. apríla 1996. V roku 2003 bola definícia prepracovaná, aby dokázala lepšie zohľadňovať vzťahy medzi podnikmi, pričom cieľom bolo aj smerovanie verejných programov a podpory len na podniky, ktoré ju skutočne potrebujú.

Ako sme už spomínali, podľa odporúčania Európskej komisie č. 2003/361/ES zo 6.mája 2003 sa o veľkosti podniku a jednotlivej kategorizácii podniku medzi kategórie rozhoduje na základe 3 kritérií:

- Počet pracovníkov
- Ročný obrat a/alebo
- Ročná bilančná suma

⁷ Slovak Business Agency. Malé a stredné podnikanie v číslach [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2020. s. 10. Dostupné na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2021/07/Male-a-stredne-podnikanie-v-cislach-2020.pdf>

⁸ CHODASOVÁ, Alena – BUJNOVÁ, Darina. Podnikanie v malých a stredných podnikoch. 2. vyd. Bratislava: EKONÓM, 2008. 194 s. ISBN 978-80-225-2554-1.

Konkrétne hranice môžeme vidieť v tabuľke 1.

Tabuľka 1: Rozdelenie malých a stredných podnikov podľa jednotlivých kritérií

Kategória podniku	Počet zamestnancov	Ročný obrat	a/alebo	Bilančná suma
Mikropodnik	< 10	≤ 2mil. €		≤ 2mil. €
Malý podnik	< 50	≤ 10mil. €		≤ 10mil. €
Stredný podnik	< 250	≤ 50mil. €		≤ 43mil. €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa European Commission. User guide to the SME definition [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020. s. 11. ISBN 978-92-79-69902-3. Dostupné na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/756d9260-ee54-11ea-991b-01aa75ed71a1>

Z vyššie spomínaných kritérií je najdôležitejším veľkostným kritériom počet pracovníkov, ktoré musí byť pri určovaní veľkosti podniku dodržané za každých okolností. Čo sa týka zvyšných dvoch finančných kritérií, pri nich stačí podniku na zaradenie medzi malé a stredné podniky splnenie iba jedného z nich. K zmene tohto postavenia alebo k prehodnoteniu veľkosti podniku v rámci množiny MSP dochádza až v prípade, ak podnik prekročí veľkostné kritéria v dvoch po sebe nasledujúcich účtovných obdobiach.⁹

Odporúčanie EK, z ktorej klasifikácia podnikov podľa veľkosti vychádza, rešpektuje aj kvalitatívne kritérium, konkrétne nezávislosť podnikania.

⁹ European Commission. User guide to the SME definition [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020. s. 14. ISBN 978-92-79-69902-3. Dostupné na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/756d9260-ee54-11ea-991b-01aa75ed71a1>

V príručke sú definované aj tri typy podnikov, ktorých určenie je potrebné na zistenie údajov, ktoré je potrebné brať do úvahy pri stanovení veľkosti podniku. Týmito typmi sú:

1) Samostatný podnik

- a) nemá účasť v iných podnikoch a žiadny podnik nemá účasť v ňom,
- b) vlastní najviac 25% imania alebo hlasovacích práv v jednom alebo viacerých podnikoch, a ostatné subjekty vlastnia v podniku menej ako 25% imania alebo hlasovacích práv, a zároveň tieto podniky nie sú prepojené,
- c) nie je prepojeným podnikom prostredníctvom fyzickej osoby v zmysle článku 3 ods. 3,
- d) vlastní viac ako 25% ale maximálne 50% imania alebo hlasovacích práv, ak sa jedná o verejné investičné spoločnosti, spoločnosti rizikového kapitálu, podnikateľských anjelov, ak ich finančná účasť v podniku nepresahuje 1 250 000 EUR, inštitucionálnych investorov vrátane regionálnych rozvojových fondov, univerzity, neziskové výskumné strediská a autonómne orgány miestnej samosprávy, ktoré majú ročný rozpočet menší ako 10 miliónov EUR a menej ako 5 tisíc obyvateľov.

2) Partnerské podniky

- a) podiel v inom podniku rovný alebo väčší ako 25% hlasovacích práv alebo imania, a ostatné podniky väčší alebo rovný 25% v podniku, a zároveň tento podiel v oboch prípadoch nesmie presiahnuť 50%.

3) Prepojené podniky

- a) jeden podnik dosahuje väčšinu hlasovacích práv spoločníkov a akcionárov v podniku,
- b) jeden podnik má právo vymenovávať alebo odvolávať väčšinu členov riadiaceho, správneho alebo dozorného orgánu podniku,
- c) zmluva medzi podnikmi alebo ustanovenie spoločenskej zmluvy alebo zakladacej listiny umožňuje jednému podniku mať rozhodujúci vplyv v druhom podniku,
- d) jeden podnik je na základe dohody oprávnený vykonávať výlučnú kontrolu nad viac ako 50% hlasovacích práv akcionárov a spoločníkov v inom podniku.

V závislosti od typu podniku je potrebné, aby podnik vzal do úvahy pri:

- Samostatnom podniku len svoje vlastné údaje,
- Partnerskom podniku aj časť údajov partnerského podniku,
- Prepojenom podniku všetky údaje každého prepojeného podniku.

1.1.2 Funkcie malých a stredných podnikov

Vychádzajúc už len zo samotnej dôležitosti malých a stredných podnikov pre ekonomiky, MSP majú množstvo funkcií, ktoré svojou činnosťou plnia. Za najznámejšie môžeme označiť¹⁰:

- **Spoločenská funkcia** – vyplýva zo zásad demokratického spoločenského systému, nezávislí a samostatní podnikatelia sú jedným z hlavných zdrojov zachovania slobodného myslenia a života v spoločnosti,
- **Zamestnanecká funkcia** – MSP prispievajú vo veľkej miere k tvorbe nových pracovných miest, ako aj k ich udržiavaniu,
- **Hospodárska funkcia** – samostatní podnikatelia sa vo výraznej miere podieľajú na tvorbe prostredia s decentralizovaným rozhodovaním, s rôznorodosťou a diferencovanosťou ponuky tovarov a pracovných miest; z povahy malých a stredných podnikov pramení lepšie uspokojenie potrieb zákazníkov skrz ich bezprostredný kontakt s nimi,
- **Ponuková funkcia** – súvisí s flexibilitou a prispôsobivosťou malých a stredných podnikov,
- **Štruktúrna funkcia** – spočíva v znižovaní regionálnych rozdielov, čo sa týka pracovných príležitostí, dôchodkov na 1 obyvateľa a pod.
- **Exportná funkcia** – MSP dosahujú, priamo aj nepriamo, vysoký podiel na celkovom exporte v priemyselných krajinách,
- **Rastová funkcia** – MSP zastávajú dôležité postavenie pri uskutočňovaní výskumu a vývoja, inovačných aktivít a celkovo pri technickom pokroku, čo sa vo veľkej miere podieľa na samotnom ekonomickom raste.

¹⁰ FETISOVOVÁ, Elena – NAGY, Ladislav – VLACHYNSKÝ, Karol. Aktuálne trendy vo financiách malých a stredných podnikov. 1. vyd. Bratislava: EKONÓM, 2014. s. 13-14. ISBN 978-80-225-3990-6.

- **Vzdelávacia funkcia** – možnosť profesionálnej sebarealizácie a pre mnohých ľudí začiatok kariéry.

K funkciám malých a stredných podnikov môžeme zaradiť aj¹¹:

- **Výrobná funkcia** – transformácia výrobných faktorov na výrobky a služby,
- **Obchodná funkcia** – proces, ktorým sa realizuje obeh na vstupoch a výstupoch firmy,
- **Ekonomická funkcia** – proces tvoriaci hodnotu, výsledkom je produkt s cenou,
- **Sociálna funkcia** – súbor aktivít kolektívu zamestnancov, výsledkom je uspokojovanie potrieb samosprávnych celkov a budovanie infraštruktúry,
- **Právna funkcia** – transformácia právnych vzťahov s okolím do podnikových predpisov.

1.2 Podnikateľské prostredie

Podnikateľské prostredie je indikované predovšetkým legislatívnymi a ekonomickými aspektmi krajiny, ktoré zásadne ovplyvňujú všetky podniky. Vo všeobecnosti môžeme povedať, že na kvalitu podnikateľského prostredia sú najcitlivejšie malé a stredné podniky.¹²

Podnikateľské prostredie môžeme deliť na:¹³

- Externé prostredie (Makro-prostredie)
- Interakčné prostredie (Mikro-prostredie)
- Prostredie odvetvia
- Interné prostredie

¹¹ STRÁŽOVSKÁ, Ľubomíra - STRÁŽOVSKÁ, Helena. Malé a stredné podniky Základy. 1. vyd.

Bratislava: Merkury, 2010. 133 s. ISBN 978-80-894-5807-3.

¹² FORMÁNKOVÁ, Sylvie a kol. Achieving Quality and Sustainability in the Czech Business Environment [elektronický zdroj]. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2018. s. 12. ISBN 978-1-5275-0545-2. Dostupné na: <https://www.cambridgescholars.com/resources/pdfs/978-1-5275-0545-2-sample.pdf>

¹³ ŠÚBERTOVÁ, Elena a kol. Podnikanie v malých a stredných podnikoch: Modelové príklady. 1. vyd. Bratislava: KARTPRINT, 2014. 136 s. ISBN 978-80-89553-21-1.

Do **externého podnikateľského prostredia** zaraďujeme makroekonomické, politické, legislatívne, demografické, prírodné, technologické, sociálne a kultúrne prostredie. Externé podnikateľské prostredie ovplyvňuje jednotlivé podniky napríklad cez makroekonomické ukazovatele, konkrétne úrokové miery, infláciu, nezamestnanosť, ďalej môže podniky ovplyvňovať prostredníctvom zákonov a noriem, ale zaraďujeme sem aj vekovú štruktúru obyvateľstva, prírodné bohatstvo krajiny, sociálne skupiny alebo preferencie a zvyky. Pre podnik je externé prostredie len veľmi ťažko ovplyvniteľné.

Interakčné prostredie predstavuje vlastnícke vzťahy v podniku a pozostáva z vlastníkov a akcionárov, veriteľov, miestnych úradov, odborov, poradenských organizácií a verejnosti. Podniky ovplyvňuje prostredníctvom miestnych daní a poplatkov, zástupcov zamestnancov, médií a investičných spoločností, ale toto prostredie takisto ovplyvňuje samotné založenie podniku, jeho ciele a stratégie a možnosť podnikov požičať si finančné prostriedky. Pre podnik je ovplyvňovanie interakčného prostredia možné len do určitej miery, nakoľko sú vlastnícke vzťahy vo firme zväčša komplikované.

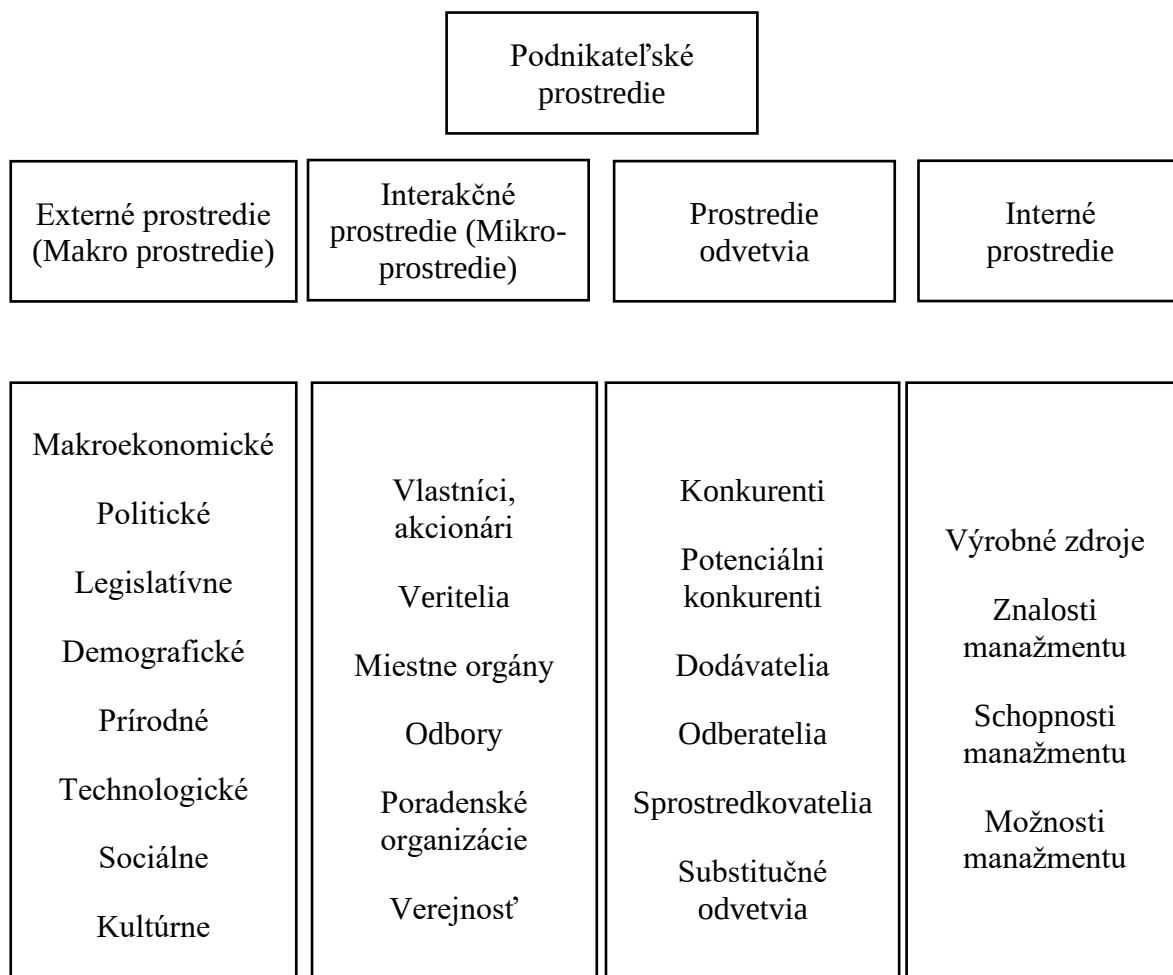
Prostredie odvetvia pozostáva z konkurentov, potenciálnych konkurentov, dodávateľov, odberateľov, sprostredkovateľov a substitučných odvetví. Prostredie odvetvia ovplyvňuje podniky viacerými spôsobmi, pričom sem môžeme zaradiť vplyv na ponuku kvalitou a cenou vstupov, dopyt, segmentáciu trhu, ceny, kvalitu, ale aj distribúciu, dopravu a konkurenčné stratégie. Výmena dodávateľa alebo ukončenie dodávok odberateľom je zo strany firmy menej náročná na uskutočnenie, z tohto dôvodu sa prostredie odvetvia považuje za prostredie, ktoré je firmou ovplyvniteľné vo väčšej miere.

Do **interného prostredia** zaraďujeme výrobné zdroje, znalosti, schopnosti a možnosti manažmentu podniku a jeho pracovníkov. Možnosťami ovplyvňovania sú výrobné faktory, kvalifikačná štruktúra, praktické skúsenosti a možnosť aplikovania teórie do praxe. Interné prostredie je prostredím, ktoré môže podnik ovplyvňovať najjednoduchšie, pretože jeho štruktúra závisí výlučne od rozhodnutia podniku.¹⁴

¹⁴ ŠÚBERTOVÁ, Elena a kol. Podnikanie v malých a stredných podnikoch: Modelové príklady. 1. vyd. Bratislava: KARTPRINT, 2014. s. 7-9. ISBN 978-80-89553-21-1.

Na schéme 1 môžeme vidieť krátke zhrnutie jednotlivých prvkov podnikateľského prostredia.

Schéma 1 : Prvky podnikateľského prostredia

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ŠÚBERTOVÁ, Elena a kol. Podnikanie v malých a stredných podnikoch: Modelové príklady. 1. vyd. Bratislava: KARTPRINT, 2014. s. 7-9. ISBN 978-80-89553-21-1.

1.2.1 Bariéry rozvoja podnikateľského prostredia

Ako už bolo spomenuté, malé a stredné podniky tvoria nenahraditeľnú súčasť všetkých hospodárstiev, práve preto by malo byť v záujme štátu vytvoriť pre nich čo najvhodnejšie podnikateľské prostredie, ktoré im dovolí rásť a expandovať čo najrýchlejšie.

Medzi opatrenia, ktorými štát môže zabezpečiť pre MSP vhodné podnikateľské prostredie môžeme zaradiť zjednodušenie a sprehľadnenie legislatívy, zníženie

administratívneho zaťaženia, zlepšenie prístupu ku kapitálu a posilnenie podpornej infraštruktúry.¹⁵

Zároveň by vhodné podnikateľské prostredie malo vytvárať rovnako priaznivé podmienky pre všetky firmy, bez ohľadu na ich právnu formu, veľkosť či pôvod.¹⁶

V skutočnosti však podniky čelia rôznym prekážkam, ktoré spomaľujú podnikateľský proces, alebo im bránia v realizácii podnikateľských zámerov. Tieto prekážky sú zväčša v literatúre označované ako bariéry podnikateľského prostredia.

Na bariéry možno pozeráť z viacerých hľadísk, jedným z nich sú bariéry:

- **Objektívne** – nestabilita právneho prostredia, nedostatočná štátna pomoc, byrokracia,
- **Subjektívne** – nepripravenosť podnikateľov, psychologické a sociálne bariéry.

Ďalšie delenie bariér môže byť na¹⁷:

- **Interné** – nedostatočná motivácia, obava z rizika, nedostatok vlastného kapitálu,
- **Externé** – nestabilita makroekonomických podmienok, vysoké finančné zaťaženie a sťažené získavanie finančných zdrojov, legislatívne, informačné a vzdelanostné bariéry.

Ďalej možno medzi bariéry zaradiť opatrenia hospodárskej politiky, nerozvinuté trhové prostredie, odvodové zaťaženie MSP, diskriminačná daň z príjmu, vysoká administratívna záťaž, problematická vymožitelnosť práva, neaktívny kapitálový trh, obavy z podnikateľských rizík, nedostatočná motivácia pre rozvoj podnikania, nedostatok

¹⁵ STRÁŽOVSKÁ, Helena a kol. Malé a stredné podnikanie: zmeny obsahu ekonomických nástrojov. Bratislava: Sprint 2, 2016. 323 s. ISBN 978-80-89710-21-8.

¹⁶ ÖLVECKÁ, Viera. Development of Entrepreneurial Environment in Slovakia. In Intellectual Economics [online]. Litva: Mykolas Romeris University, 2013, Vol. 7, No. 2, p. s. 218. ISSN 1822-8038. Dostupné na: https://pdfs.semanticscholar.org/e8fb/c06beecd219d5734ba20825abe14c414b943.pdf?_ga=2.170645984.1559454173.1671458593-793471231.1671329092

¹⁷ CHODASOVÁ, Alena – BUJNOVÁ, Darina. Podnikanie v malých a stredných podnikoch. 2. vyd. Bratislava: EKONÓM, 2008. s. 22. ISBN 978-80-225-2554-1.

výrobných a obchodných stratégií, výrazná roztrieštenosť systému a rámca rozvoja MSP, náklady na začatie podnikania, nesprávny výber personálu a nesprávne vedenie ekonomickej agendy.¹⁸

Na zlepšenie regulačných podmienok pre MSP neexistuje žiadny univerzálny model. Medzi kľúčové prvky pre MSP patria: zjednodušenie regulácií a administratívnych postupov, hodnotenie vplyvu regulácie, využívanie digitálnych technológií na zníženie administratívnej záťaže, reformy daňovej správy a konkurzných konaní vrátane podpory druhej šance pre poctivých podnikateľov, lepšia dostupnosť a poskytovanie informácií a umožniť spoluprácu s podnikmi a občanmi.¹⁹

1.3 Podpora MSP

Dostatočná podpora firiem, či už zo strany štátu, inštitúcií alebo nadnárodných organizácií, by mala byť dostupná pre všetky podniky, najmä však pre malé a stredné podniky, ktoré sú na ňu často odkázané, nakoľko práve tieto veľkostné štruktúry najviac bojujú s nedostatkom či už informácií, alebo peňažných prostriedkov a sťaženým prístupom k nim.

„Podporou podnikania možno definovať ako akýkoľvek finančný alebo nefinančný nástroj, ktorý je poskytnutý za účelom založenia podniku, jeho rozvoja alebo za účelom zlepšenia kvality podnikateľského prostredia, pri ktorom poskytovateľ nesleduje primárne dosiahnutie vlastného zisku, ale celospoločenský prospech pri rešpektovaní predpokladu, že poskytnutá podpora nenaruša hospodársku súťaž.“²⁰

¹⁸ BELAS, Jaroslav. Business Environment Quality Factors Research: Sme Management's Platform. In Polish Journal of Management Studies [online]. Poľsko: Czestochowa University of Technology, 2019, Vol. 20, No. 1, s. 65. ISSN 2081-7452. Dostupné na: <https://pjms.zim.pcz.pl/resources/html/article/details?id=196816>

¹⁹ OECD. Improving the business environment for SMEs through effective regulation [online]. Mexico City: OECD, 2018. s. 3. Dostupné na: <https://www.oecd.org/cfe/smes/ministerial/documents/2018-SME-Ministerial-Conference-Parallel-Session-1.pdf>

²⁰ HORVÁTOVÁ, Lucia - GREGOVÁ, Elena - HRAŠKOVÁ, Dagmar. Aspekty efektívnej podpory malých a stredných podnikov. In Economics Management Innovation [online]. Olomouc: Moravská vysoká škola Olomouc, 2012, Vol. 4, No. 2, s. 50. ISSN: 1805-353X. Dostupné na: http://emijournal.cz/?page_id=228&lang=cs

Existuje viacero pohľadov na prístupy k podpore podnikania:²¹

1. **podľa poskytovateľa** – nadnárodná, národná a regionálna úroveň,
2. **podľa možností použitia zdrojov poskytovateľa** – zdroje zo súkromných a verejných prostriedkov,
3. **podľa formy poskytnutia** – priama a nepriama,
4. **podľa okruhu možných prijímateľov** – všeobecná (národné programy, rámcové programy EÚ) a špeciálna (špecifické oblasti, napr. energetika, cestovný ruch),
5. **podľa fázy životného cyklu podniku** - podpora pred založením podniku, pri zakladaní podniku, vo fáze rastu, vo fáze stabilizácie, vo fáze krízy a úpadku,
6. **podľa investičných štádií podniku** – predštartovné a počiatočné financovanie, štartovacie financovanie, financovanie počiatočného rozvoja a rozvojové financovanie,
7. **kombinácia viacerých prístupov**- rôzne kombinácie predchádzajúco spomenutých prístupov.

V odbornej literatúre sa rozlišujú 3 rámce podpory malých a stredných podnikov, a to legislatívny, inštitucionálny a finančný, pričom si ich bližšie rozoberieme v nasledujúcej časti.

1.3.1 Legislatívny rámec podpory malých a stredných podnikov

Small Business act

Small Business act alebo „zákon o malých podnikoch“ je iniciatívou Európskej únie, ktorej cieľom je podpora malých a stredných podnikov hlavne v oblasti zabezpečenia udržateľného rastu a konkurencieschopnosti. V zákone je definovaných 10 základných princípov, ktoré sú následne premietnuté do konkrétnych politických a legislatívnych opatrení:²²

²¹ ŠÚBERTOVÁ, Elena a kol. Komparácia prístupov k podpore podnikania. 1. vyd. Bratislava: EKONÓM, 2015. 100 s. ISBN 978-80-225-4169-5.

²² SBA. Small Business Act [online]. Dostupné na: <https://www.sbagency.sk/small-business-act>

1. Vytvorenie prostredia pre podnikateľov a rodinné podniky, ktoré im umožňujú rásť a rozvíjať sa,
2. Rýchle poskytnutie druhej šance pre čestných podnikateľov, ktorí zbankrotovali,
3. Vytváranie pravidiel rešpektujúc základnú zásadu Small Business actu, a to „najskôr myslieť v malom“,
4. Zariadenie adekvátnej reakcie orgánov verejnej správy na potreby malých a stredných podnikov,
5. Prispôsobenie nástrojov verejnej politiky potrebám MSP, konkrétne najmä uľahčenie účasti MSP na verejnom obstarávaní a lepšia možnosť využitia štátnej pomoci,
6. Uľahčenie prístupu malých a stredných podnikov k financiám a vytvorenie takého právneho a podnikateľského prostredia, ktoré podporuje včasné úhrady obchodných transakcií,
7. Nabádanie podnikov na využívanie príležitostí ponúkané jednotným trhom,
8. Podporovanie rozvoja zručností v MSP a všetky formy inovácií,
9. Poukázanie na možnosti premieňania environmentálnych výziev na príležitosti,
10. Povzbudzovanie a podpora podnikov tak, aby boli schopné z rastúcich trhov vyťažiť čo najviac.

Zákon č. 290/2016 Z. z. o podpore malého a stredného podnikania

Zákon o podpore malého a stredného podnikania určuje formy a spôsoby poskytovania podpory malým a stredným podnikom, a zároveň je v ňom určená pôsobnosť Ministerstva hospodárstva SR (ďalej MH SR) v oblasti malého a stredného podnikania.

MH SR môže mikropodnikom, malým podnikom a stredným podnikom poskytnúť podporu napríklad na ich založenie a ich prípadný ďalší rozvoj, tvorbu pracovných miest, zvyšovanie konkurencieschopnosti, inovácie produktov a zlepšovanie podnikateľského prostredia, pričom môže byť poskytnutá ako:

- 1) Priama podpora:

- a) Nenávratný finančný príspevok
 - b) Dotácia
 - c) Finančný nástroj podľa osobitného predpisu
- 2) Nepriama forma
- a) Informácie a poradenstvo súvisiace s podnikaním
 - b) Vzdelávanie a prehľbovanie vedomostí podnikateľov v oblasti vzdelávania
 - c) Podporný preukaz v súvislosti s prijatím služieb v oblasti podpory
 - d) Organizácia a podpora účasti na súťažiach, stážach, výstavách a podobne, zamerané na podporu podnikania
 - e) Podpora rozvoja potenciálu podnikov s cieľom zlepšiť ich výkon
 - f) Dlhodobé odborné poradenstvo v oblasti zlepšovania podnikateľských zručností a odborný rast.

1.3.2 Inštitucionálna podpora

Na podpore malých a stredných podnikoch sa v Slovenskej republike zúčastňuje množstvo inštitúcií, či už národného alebo nadnárodného charakteru. Veľké množstvo rôznych inštitúcií s rôznym pôsobením a zložité väzby medzi nimi robí inštitucionálnu podporu podnikania v SR pomerne neprehľadnou a zložitou, najmä pre podniky samotné.

Inštitúcie poskytujú podporu MSP na 3 úrovne²³:

- **Nadnárodná úroveň** – Patria sem napr. Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre vnútorný trh, priemysel, podnikanie a MSP, rôzne európske agentúry a programy – napr. Výkonná agentúra pre malé a stredné podniky a taktiež európske finančné inštitúcie, medzi ktoré patria napr. Európska investičná banka a Európsky investičný fond.
- **Národná úroveň** – Zaraďujú sa sem Ministerstvá Slovenskej republiky, ústredné orgány štátnej správy (Úrad vlády SR, štatistický úrad a pod.), špecializované podporné agentúry (Slovenská agentúra pre rozvoj investícií

²³ Slovak Business Agency. Sprievodca iniciatívami na podporu malých a stredných podnikov [online].

Bratislava: Slovak Business Agency, 2022. 86 s. Dostupné na: http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/05/Sprievodca-iniciativami-na-podporu-MSP-2022_aktualizacia.pdf

a obchodu, Slovak Business Agency a pod.) a štátne finančné inštitúcie (Eximbanka, Slovenská záručná a rozvojová banka).

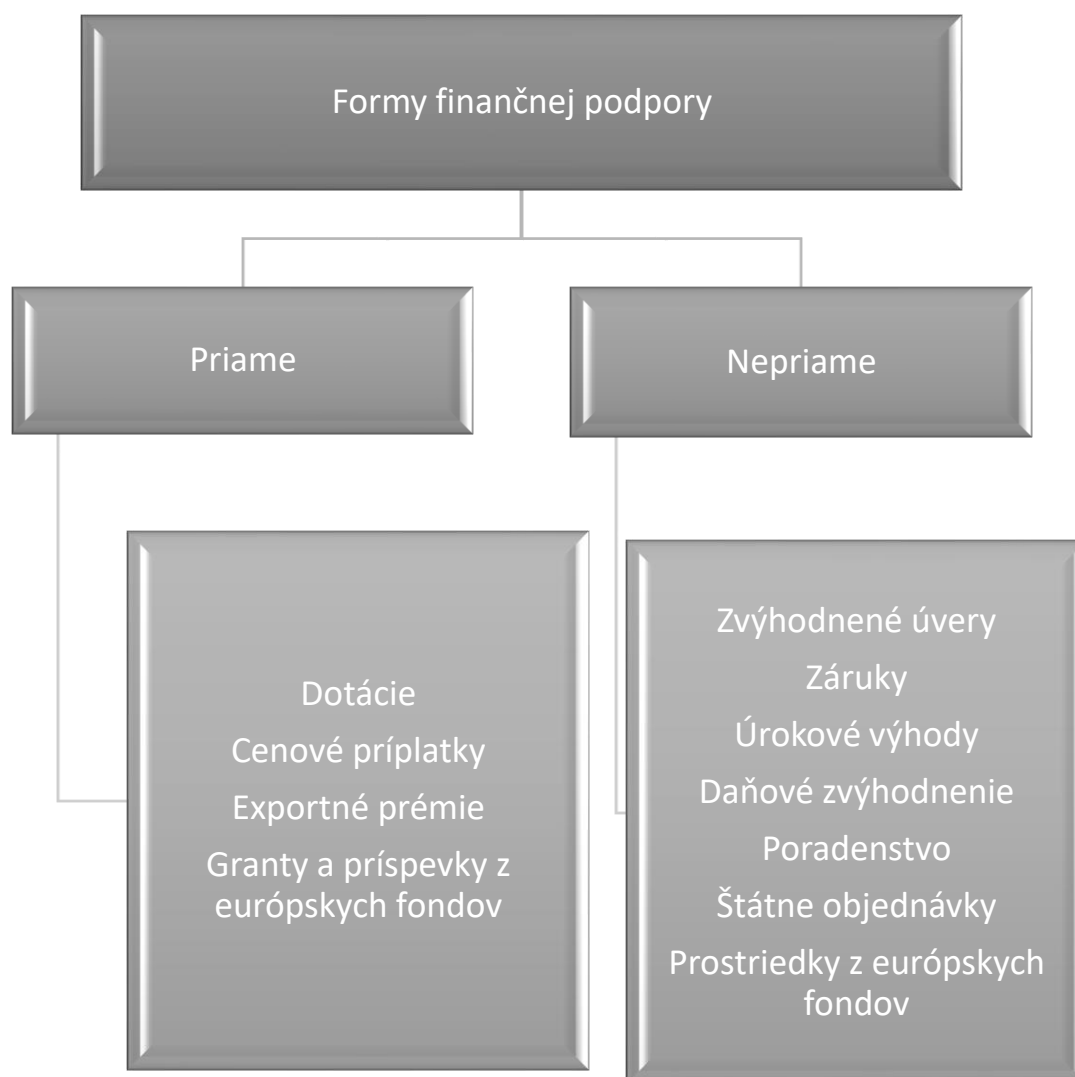
- **Regionálna** – Patria sem jednotlivé regionálne samosprávy, rozvojové agentúry a taktiež pracoviská špecializovaných agentúr v regiónoch.

1.3.3 Finančná podpora

Ako sme už spomínali, nedostatok kapitálu je jednou z hlavných bariér rozvoja podnikateľského prostredia a podnikov samotných, predovšetkým pre malé a stredné podniky, ktoré sa s ich nedostatkom stretávajú najčastejšie. Preto by malo byť v záujme štátu zaviesť taký finančný podporný systém, ktorý umožní podnikom s nedostatkom finančných zdrojov prevádzkovať svoju podnikateľskú činnosť a tým prispievať k celkovej prosperite krajiny.

Na schéme 2 môžeme vidieť formy finančnej podpory, ktorá môže byť priama alebo nepriama. Účelom priamej formy finančnej podpory je zvyšovanie podnikových príjmov, zatiaľ čo pri nepriamej podpore sa jedná najmä o zníženie nákladov spoločnosti a znižovanie finančných rizík.

Schéma 2: Formy finančnej podpory

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa FETISOVOVÁ, Elena – NAGY, Ladislav – VLACHYNSKÝ, Karol. Aktuálne trendy vo financiách malých a stredných podnikov. 1. vyd. Bratislava: EKONÓM, 2014. s. 195. ISBN 978-80-225-3990-6.

Finančná podpora je na Slovensku poskytovaná predovšetkým štátom, inštitúciami a Európskou úniou. V ďalšej časti spomíname hlavné subjekty v jednotlivých kategóriách a uvádzame zopár názorných programov podpory, najmä finančnej, ktorá je MSP poskytovaná.

Podpora zo strany štátu

Štátnu podporu MSP zo strany štátu zabezpečujú ústredné orgány štátnej správy, predovšetkým ministerstvá, pričom najdôležitejším aktérom v tejto oblasti je ministerstvo hospodárstva SR.

Ministerstvo hospodárstva SR

- **Inovačné vouchre** – podpora spolupráce vedeckovýskumných pracovísk s podnikateľskými subjektami a podpora MSP v tvorbe inovácií vlastných produktov, technológií a služieb,
- **Podpora priemyselných klastrových organizácií** – zintenzívnenie informačného transferu, expertných činností, a ich zapájanie sa do medzinárodných projektov,
- **Regionálna investičná pomoc** – cieľom je podpora investícií a tvorba pracovných miest v kategóriách priemyselná výroba, technologické centrum, ich kombinácia a centrum podnikových v služieb.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Ministerstvo poskytuje štátnu pomoc podnikom pôsobiacim v poľnohospodárskej prvovýrobe, lesnom a rybnom hospodárstve a potravinárstve prostredníctvom dotácií alebo ako nenávratné prostriedky.

Pôdohospodárska platobná agentúra – poskytuje podporu formou priamych podpôr, projektových podpôr, štátnej pomoci a programov a opatrení v rámci organizácie trhu poskytuje finančné prostriedky slovenským poľnohospodárom, farmárom, lesníkom, vinohradníkom, včelárom, rybárom či chovateľom a tiež obciam a mestám na rozvoj vidieka.

Ministerstvo životného prostredia SR

Ministerstvo spravuje **environmentálny fond**, ktorého účelom je uskutočňovanie štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie a jeho tvorba v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Fond poskytuje žiadateľom finančné prostriedky vo forme dotácií alebo úverov určených primárne na podporu projektov, ktoré prispievajú k dosiahnutiu cieľov štátnej environmentálnej politiky na štátnej, regionálnej a miestnej úrovni.²⁴

Ďalšími fondami v správe ministerstva životného prostredia SR sú inovačný a modernizačný fond. **Inovačný fond** je celoeurópsky finančný podporný mechanizmus

²⁴ Environmentálny fond. O fonde [online]. Dostupné na: <https://envirofond.sk/>

s cieľom vylepšenia nákladovo efektívneho znižovania emisií a investícií do nízko uhlíkových technológií, zatiaľ čo **modernizačný fond** slúži na podporu investícií.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Ministerstvo poskytuje dotácie na vedecko-technické služby a duálne vzdelávanie, pri ktorom sa finančná pomoc realizuje prostredníctvom príspevku na čiastočnú kompenzáciu nákladov účastníka na zapojenie sa do tohto programu. Pod záštitou ministerstva fungujú aj **Centrum vedecko-technických informácií SR**, **Agentúra na podporu výskumu a vývoja** a **Výskumná agentúra**.

Ministerstvo kultúry

Ministerstvo kultúry prevádzkuje **audiovizuálny fond**, ktorý je určený na podporu audiovizuálnej kultúry a priemyslu prostredníctvom dotácií, štipendií a pôžičiek, a **fond na podporu umenia**, ktorý podporuje „živé“ umenie a kultúru za pomoci dotácií a štipendií.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Ministerstvo realizuje štátnu pomoc MSP prostredníctvom platných schém štátnej pomoci a podporu sociálnej ekonomiky, ktorá je určená sociálnym podnikom a je realizovaná prostredníctvom investičnej a kompenzačnej pomoci, ako druhu priamej podpory, a napríklad daňovými opatreniami a verejným obstarávaním, ako druhmi nepriamej podpory. Pod týmto ministerstvom funguje **ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny**, ktoré poskytuje MSP podporu prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce. Sem môžeme zaradiť príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť, príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného UoZ, príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti a ďalšie, pričom poskytuje aj množstvo príspevkov na podporu zamestnania integrovaným podnikom, chráneným dielňam a pracoviskám.

Ministerstvo financií SR

Podporuje zvýšenie zapájania sa slovenských firiem do podnikania prostredníctvom programu podpory súkromného sektora, nástroja Resource Mobilisation facility a vytvárania fondov a programov.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR

Ministerstvo prevádzkuje **Program podnikateľských partnerstiev**, kde motivuje MSP k zapájaniu sa do rozvojovej spolupráce, a **Podnikateľské centrum**.

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

Ministerstvo poskytuje regionálny príspevok na realizáciu aktivít uvedených v ročných prioritách akčného plánu najmenej rozvinutého regiónu a podporu v oblasti inovácií prostredníctvom dotácií a schém pomoci de minimis.

Úrad vlády SR

Úrad vlády SR poskytuje dotácie na konkrétne vymedzené oblasti.

Podpora zo strany inštitúcií

Slovenská záručná a rozvojová banka

Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s. podporuje rozvoj podnikania na Slovensku formou poskytovania úverov a bankových záruk. Jej vlastníkom a jediným akcionárom je Ministerstvo financií SR.²⁵

V oblasti bankových záruk poskytuje napríklad:

- **Rýchla banková záruka** – poskytovaná na úvery podnikateľov v komerčných bankách,
- **Banková záruka na zábezpeku k verejnému obstarávaniu** – na základe záručnej listiny voči verejným obstarávateľom,
- **Banková záruka platobná** – zabezpečenie nárokov dodávateľa na zaplatenie zmluvnej ceny kupujúcim,
- **Banková záruka za zálohovú platbu** – zabezpečenie nárokov odberateľa na vrátenie zálohovej platby, ktorá bola uhradená dodávateľovi,
- A ďalšie.

²⁵ Slovak Business Agency. Sprievodca iniciatívami na podporu malých a stredných podnikov [online].

Bratislava: Slovak Business Agency, 2022. 86 s. Dostupné na: http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/05/Sprievodca-iniciativami-na-podporu-MSP-2022_aktualizacia.pdf

Úvery:

- **Priamy úver** – podpora rozvoja malých a stredných podnikov, financovanie investičných a prevádzkových potrieb a financovanie rozvoja regiónov, miest a obcí,
- **Kontokorentný úver** – povolený debetný zostatok na bežnom účte,
- **POLNOúver** – pomoc na preklenutie prechodného nedostatku finančných prostriedkov pre podnikateľov, ktorí žiadajú o priame platby cez Pôdohospodársku platobnú agentúru,
- **Úver MOJA Pôda** – odkúpenie poľnohospodárskej pôdy,
- a ďalšie.

Eximbanka

EXIMBANKA je špecializovaná finančná inštitúcia, ktorej hlavným cieľom je podpora exportu. Ako inštitúcia ponúka komplexné riešenie poistenia a financovania exportu a uľahčenie vstupu slovenským exportérom do obchodných vzťahov, kde je zo strany komerčného finančného sektora nedostatočný záujem o prevzatie rizika, pričom jej produkty sú určené malým, stredným a veľkým podnikom zameraných na export. Hlavnými nástrojmi EXIMBANKY na podporu MSP sú bankové a poistné produkty.

Bankové produkty:

- **Úver z úverovej linky EIB** – okrem podpory exportu určené aj na podporu investičných projektov a prevádzkového kapitálu,
- **Úver na nákup a modernizáciu technológie a súvisiacej infraštruktúry** – modernizácia technologickej základne, pričom jeho použitie súvisí s výrobou produktov určených na vývoz,
- **Úver na financovanie investície v zahraničí** – zriadenie dcérskej spoločnosti, kúpa podielu v existujúcej zahraničnej spoločnosti a podobne, alebo jej rozšírenie zvýšením investičného alebo obežného majetku,
- **Platobné bankové záruky** – ručenie za záväzok príkazcu platiť beneficiantovi,
- **Rôzne poistné produkty** a mnoho ďalších.

Slovenský investičný holding, a.s.

Cieľom inštitúcie je podpora súkromných a verejných investícií v strategických sektoroch na Slovensku, pričom jej produktami sú napríklad:

- **Finančný nástroj na podporu začínajúcich podnikateľov** – podpora počiatočnej etapy životného cyklu podnikov s potenciálom inovovať,
- **Priame financovanie z fondu National Development Fund II.** – kapitálové, kvázi-kapitálové alebo úverové financovanie,
- **Portfóliová záruka prvej straty** – preberanie časti úverového rizika z poskytnutého portfólia úverov bankami.

Slovak Business Agency

Mikropôžičkový program

Program je určený pre MSP s nedostatočným prístupom k úverom v tradičných bankových inštitúciách. Čerpanie úveru je vo výške 2500 – 50 000 EUR so splatnosťou 6 mesiacov až 4 roky a môže byť poskytnutý na účel:

- Nákup zásob, materiálu a tovaru,
- Rekonštrukcia alebo oprava prevádzkových priestorov alebo technológií,
- Úhrada nákladov súvisiacich s chodom podniku,
- Kúpa nehnuteľného a nehnuteľného investičného majetku súvisiaca s predmetom podnikania,
- Iné investičné projekty schválené vykonávateľom.

Fondy rizikového kapitálu

- **Národný holdingový fond, s.r.o.** - podpora projektov v odvetviach priemyselnej výroby, aktívneho cestovného ruchu, výrobných služieb, obchodných služieb a inovatívnych podnikoch,
- **Fond inovácií a technológií** – zlepšenie finančnej pozície projektu zameraného prevažne na nové riešenia súčasných problémov,
- **Eterus Capital** – financovanie podnikateľa vo fáze rastu.

Podpora zo strany európskej únie

Program pre jednotný trh

Cieľmi programu pre jednotný trh sú²⁶:

- Udržanie vysokej potravinovej bezpečnosti,
- Poskytnutie ešte vyššej ochrany spotrebiteľom,
- Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov,
- Zlepšenie riadenia jednotného trhu a súlad s pravidlami,
- Vytváranie vysokokvalitných štatistík,
- Vypracovávanie účinných a efektívnych európskych noriem.

Pre malé a stredné firmy je najdôležitejším cieľom programu pre jednotný trh zvyšovanie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov. V rámci tohto cieľu sa podnikom poskytujú rôzne druhy podpory, zahŕňajúc finančnú podporu, napríklad granty a záruky za pôžičky v pôsobnosti InvestEU fondu, znižovanie administratívnej záťaže a s tým spojené uľahčenie prístupu na trh, podpora zavádzania inovácií, riešenie globálnych a spoločenských výziev a podpora priaznivého podnikateľského prostredia a kultúry. Európska komisia v rámci dlhodobého rozpočtu EÚ na roky 2021-2027 navrhuje vyčleniť 4,2 miliardy EUR prostriedkov na program jednotného trhu, z čoho 24% by malo byť venované cieľu zvýšenia konkurencieschopnosti MSP.²⁷

Horizon Europe

Program je priamym nástupcom programu Horizon 2020 a predstavuje 9. rámcový program EÚ pre výskum a inovácie na obdobie rokov 2021 – 2027. Program poskytuje granty na vedeckovýskumné a inovačné projektové zámery vo vopred zadaných

²⁶ Európska Komisia. Single Market Programme [online]. Dostupné na: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/single-market-programme_sk

²⁷ Európska Komisia. Single Market Programme [online]. Dostupné na: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/single-market-programme_sk

oblastiach. Výška príspevku z EK je vo väčšine prípadov 100% alebo 70% oprávnených nákladov príjemcu. Program je rozdelený na š hlavné piliere²⁸:

1) **Excelentná veda** – posilnenie a rozšírenie vedeckej základne Európskej únie a podpora projektov hraničného výskumu

- a) Európska rada pre výskum (ERC)
- b) Akcie Marie Curie-Sklodowskej
- c) Výskumné infraštruktúry

2) **Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu** – podporovanie priemyselných technológií a transformácie priemyslu

- a) Klastre
 - i) Zdravie
 - ii) Kultúra, tvorivosť a inkluzívna spoločnosť
 - iii) Civilná bezpečnosť pre spoločnosť
 - iv) Digitalizácia, priemysel a vesmír
 - v) Klíma, energetika a mobilita
 - vi) Potraviny, biohospodárstvo, prírodné zdroje, poľnohospodárstvo a životné prostredie
- b) Spoločenské výskumné centrum

3) **Inovatívna Európa** – podpora prelomových riešení, budovanie trhov a ekosystémov pre inovácie

- a) Európska rada pre inováciu (EIC)
- b) Európske inovačné ekosystémy
- c) Európsky inovačný a technologický inštitút

Rozpočet Horizon Europe je vo výške 95,5 miliardy EUR.

Program LIFE

Program LIFE je finančným nástrojom pre oblasť životného prostredia a ochrany klímy realizovaný Európskou úniou, pričom hlavným cieľom je prispievať k prechodu na udržateľné, obehové, klimaticky neutrálne a energeticky efektívne hospodárstvo využívajúce obnoviteľné zdroje. Takéto hospodárstvo by malo byť odolné voči zmene

²⁸ Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Programy EÚ [online]. Dostupné na: <https://www.eurofondy.gov.sk/programy-eu/index.html>

klímy, chrániť a obnovovať kvalitu životného prostredia a pokúsiť sa o zvrátenie straty biodiverzity v čo najväčšej miere. Pre obdobie 2021-2027 je celkovo na program LIFE vyčlenených 5 432 000 000 EUR. a člení sa na 2 oblasti s prislúchajúcimi podoblastami²⁹:

- **Oblasť „Životné prostredie“** – podprogramy: Obehové hospodárstvo a kvalita života; príroda a biodiverzita,
- **Oblasť „Opatrenia v oblasti klímy“** – podprogramy: “Prechod na čistú energiu”; „Zmiernenie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy“,

Nástroj na prepájanie Európy

CEF je komunitárny program Európskej únie a kľúčovým finančným nástrojom EÚ pri plnení Európskej zelenej dohody a dôležitým prostriedkom na dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti dekarbonizácie na roky 2030 až 2050. Uľahčuje cestovanie s dôrazom aj na jeho udržateľnosť, zvyšuje energetickú bezpečnosť Európy, podporuje vyššie využívanie obnoviteľných zdrojov a uľahčuje takisto aj cezhraničnú komunikáciu medzi orgánmi verejnej správy, podnikmi a občanmi. CEF je priamo riadený Európskou komisiou, prostriedky z neho sú prideľované členským štátom EÚ na základe výziev zverejnených Generálnym riaditeľstvom Európskej komisie pre mobilitu a dopravu a Výkonnou agentúrou pre inovácie a siete. CEF je zameraný na 3 oblasti:³⁰

- **Energetika** – Zameranie na prechod na čistú energiu a dokončenie energetickej únie a s tým spojené vytvorenie viac prepojených, inteligentnejších a digitalizovaných energetických systémov. Dôraz sa kladie na cezhraničné projekty ohľadne obnoviteľnej energie a lepšiu integráciu vnútorného trhu s energiou. V období 2021-2027 je energetický rozpočet stanovený na 5,85 miliardy EUR.
- **Doprava** – Zameranie na cezhraničné projekty, projekty s cieľom odstrániť úzke miesta alebo chýbajúce prepojenia, dopravnú sieť ako celok, alebo aj na systémy riadenia dopravy. Podporuje inovácie v dopravnom systéme s cieľom zlepšenia využitia infraštruktúry, zníženia vplyvu dopravy na životné prostredie,

²⁹ Ministerstvo životného prostredia SR. LIFE 2021-2027 [online]. Dostupné na: <https://www.minzp.sk/life-2021-2027/>

³⁰ Európska Komisia. About the Connecting Europe Facility [online]. Dostupné na: https://cinea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility/about-connecting-europe-facility_en

zvýšenie energetickej efektívnosti a celkovo zvýšenia bezpečnosti. Na roky 2021-2027 pracuje s rozpočtom 25,81 miliardy EUR.

- **Telekomunikácia** – Zameranie na rozvoj bezpečnej a udržateľnej vysokovýkonnej infraštruktúry vrátane 5G sietí, zvýšenie kapacity a odolnosti digitálnych infraštruktúr a samotnú digitalizáciu dopravných a energetických sietí. Na roky 2021-2027 je plánovaný rozpočet vo výške až do 2 miliárd EUR.³¹

Program Kreatívna Európa

Cieľom programu je ochrana, podpora a rozvoj európskej spolupráce v oblasti kultúrneho dedičstva a rozmanitosti, zvýšenie konkurencieschopnosti a ekonomického potenciálu kultúrnych a kreatívnych odvetví a podpora mediálnej gramotnosti, slobody tlače, kvalitnej žurnalistiky a pluralizmu. Rozpočet na roky 2021-2027 predstavuje približne 2,5 miliardy EUR.

Digitálna Európa

Cieľmi programu je podporenie a urýchlenie digitálnej transformácie európskeho hospodárstva, priemyslu a spoločnosti, prinášanie výhod európskym občanom, podnikom a verejnej správe, zvyšovanie konkurencieschopnosti Európy, prispievanie k prekonaniu digitálnej priepasti a posilnenie strategickú autonómiu celej Únie. Rozpočet programu na obdobie 2021-2027 je vo výške 7,588 miliárd EUR, pričom je rozdelený medzi oblasti³²:

- Vysokovýkonná výpočtová technika – 2,227 miliardy EUR;
- Umelá inteligencia – 2,061 miliardy EUR;
- Kybernetická bezpečnosť – 1,650 miliardy EUR;
- Získavanie pokročilých digitálnych zručností – 0,577 miliardy EUR;
- Využitie digitálnych kapacít a interoperabilita – 1,072 miliardy EUR.

Európske štrukturálne a investičné fondy

³¹ Európska Komisia. Connecting Europe Facility – Digital [online]. Dostupné na:

https://hadea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility_sk

³² Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Programy EÚ [online]. Dostupné na:

<https://www.eurofondy.gov.sk/programy-eu/index.html>

Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) predstavujú finančné zdroje Európskej únie určené na Kohéznu politiku, ktorej cieľom je predovšetkým znižovanie regionálnych rozdielov za účelom dosiahnutia regionálneho a sociálneho rozvoja. EŠIF sa implementujú v 7-ročných programových obdobiach a pozostávajú z nasledovných fondov:

- Európsky fond regionálneho rozvoja
- Európsky sociálny fond plus
- Kohézny fond (KF)
- Fond na spravodlivú transformáciu (FST)
- Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond (ENRAF)

Programové obdobie 2014-2020

V rámci programového obdobia 2014-2020 čerpala Slovenská republika nasledovné eurofondy:

- **Výskum a inovácie** – technologický rozvoj a podpora podnikateľského prostredia s dôrazom na zvyšovanie pridanej hodnoty a tvorbu pracovných miest, zvyšovanie konkurencieschopnosti MSP a ďalšie,
- **Integrovaná infraštruktúra** – napríklad modernizácia a rozvoj cestnej, železničnej, vodnej a verejnej osobnej dopravy, v roku 2019 bol tento program zlúčený s programom výskum a inovácie,
- **Ľudské zdroje** – podpora vzdelávania, mladých ľudí, ľudí na hranici chudoby a marginalizovaných komúní, zvyšovanie zamestnanosti a podobne,
- **Kvalita životného prostredia** – ochrana životného prostredia, čo najefektívnejšie využívanie prírodných zdrojov alebo podpora nízko uhlíkového hospodárstva, nakladanie s odpadmi, zlepšovanie kvality ovzdušia a mnoho ďalších,
- **Integrovaný regionálny operačný program** – bezpečná a ekologická doprava v regiónoch, podpora sociálnej a zdravotnej infraštruktúry, zlepšenie napojenia regiónov a ochrana životného prostredia,
- **Efektívna verejná správa** – znižovanie byrokracie, zjednodušenie úkonov, zvyšovanie transparentnosti, zefektívnenie súdneho systému a ďalšie,
- **Technická pomoc** – zabezpečenie stabilného rámca pre realizáciu programov EŠIF, vyššia kvalita a efektívnosť ich riadenia, zefektívnenie komunikácie a výmeny informácií,

- **Program rozvoja vidieka** – zvýšenie konkurencieschopnosti v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárstva, výstavba lesných ciest, skladovanie a uvádzanie výrobkov na trh, obnova dedín vo vidieckych oblastiach a podobne,
- **Rybné hospodárstvo** – podpora konkurencieschopného a udržateľného rybného hospodárstva, zlepšenie chovných podmienok rybníkov, zvýšenie domácej produkcie rýb a ďalšie.

Okrem vyššie spomenutých hlavných európskych programov boli v rámci programového obdobia 2014-2020 realizované aj doplnkové programy spolupráce. Týmito programami sú:

- **Programy cezhraničnej spolupráce** – Interreg V-A SK – CZ, Interreg V-A SK – AT, Interreg V-A PL – SK, Interreg V-A SK – HU,
- **Programy nadnárodnej spolupráce** – Stredná Európa 2020, Dunajský nadnárodný program 2014-2020,
- **Programy medzinárodnej spolupráce** – ESPON 2020, Interreg Europe, URBACT III, Interact III.

Programové obdobie 2021-2027

Slovensko bude v rokoch 2020-2027 čerpať eurofondy v celkovej výške 12,6 miliardy EUR, pričom tie sú rozdelené medzi jednotlivé ciele politiky súdržnosti, a tými sú:

33

- **Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa** – rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií; využívanie výhod digitalizácie pre občanov, vlády a podniky; posilnenie rastu a konkurencieschopnosti MSP; rozvoj zručností pre inteligentnejšiu špecializáciu, podnikanie a priemyselnú transformáciu,
- **Zelenšia nízkouhlíková Európa** – zvýšenie energetickej efektívnosti, podpora obnoviteľných zdrojov energie a zníženie emisií skleníkových

³³ Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 [online]. Dostupné na: https://www.eurofondy.gov.sk/wp-content/uploads/2022/07/220713_SK_Partnersk%C3%A1-dohoda-SR_21_27_do-SFC.pdf

plynov; adaptácia na zmenu klímy, prevencia rizík a odolnosť voči katastrofám; zlepšenie kvality vôd a stavu ochrany prírody, biodiverzity a krajiny; prechod na obehové hospodárstvo, efektívne využívanie zdrojov a zlepšenie kvality ovzdušia,

- **Prepojenejšia Európa** – rozvoj a podpora udržateľnej a inteligentnejšej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility a siete TEN-T; podpora digitálnej prepojitelnosti,

- **Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv** – zlepšenie prístupu k zamestnaniu pre všetkých; modernizácia inštitúcií a služieb trhu práce; podpora lepšej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom; zvýšenie kvality a účinnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy; zlepšenie prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania; podpora aktívneho začlenenia; podpora integrácie marginalizovaných rómskych komunít; zabezpečenie rovnakého prístupu k zdravotnej starostlivosti; podpora sociálnej integrácie osôb ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením; riešenie materiálnej deprivácie,

- **Európa bližšie k občanom** – regionálny rozvoj, miestny rozvoj a bezpečnosť; komplexná podpora rozvoja cestovného ruchu; regióny so špecifickými potrebami.

Plán obnovy

Plán obnovy predstavuje spoločnú reakciu krajín EÚ na pokles ekonomiky zapríčinený pandémiou COVID-19. Podporovanými oblasťami sú:

- **Zelená ekonomika** v ktorej sa pomoc sústreďuje do oblasti klímy a energetiky, ktoré si vyžadujú trvalé investičné úsilie vzhľadom na zavádzanie obnoviteľných energií a budovania energetickej infraštruktúry,

- **Kvalitné vzdelávanie**, pilier zameraný na modernizáciu vzdelávania, podporu a zlepšenie relevantnosti vzdelávania a odbornej prípravy v súvislosti s aktuálnymi a budúcimi potrebami trhu práce,

- **Veda, výskum, inovácie**, kde je cieľom kvalitnejší výskum a spolupráca verejného a súkromného sektora pri zvýšení inovatívности a konkurencieschopnosti slovenských podnikov, lepšie zdravie na posilnenie kapacít, kvality a odolnosti systémov zdravotníctva a na financovania reforiem a investícií v tejto oblasti,

- **Efektívna verejná správa a digitalizácia**, cieľom v tejto oblasti je zvýšenie digitalizácie a transparentnosti procesov vo verejnej správe, boj proti korupcii, kvalitnejšie verejné služby a znižovanie byrokracie, čo umožní znížiť náklady podnikateľského sektora a to povedie k zvýšeniu produktivity a konkurencieschopnosti slovenských podnikov.

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom našej diplomovej práce je prehľad možností podpory pre MSP, ako i zhodnotenie súčasného stavu finančnej podpory MSP v SR. Pre splnenie hlavného cieľa je potrebná realizácia čiastkových cieľov:

- Zistiť, do akej miery využívajú MSP finančnú podporu
- Identifikovať hlavné bariéry spôsobujúce nízke využívanie finančnej podpory
- Zistiť množstvo vnímaných bariér jednotlivými veľkostnými kategóriami podnikov
- Určiť spokojnosť podnikov s dostupnosťou finančnej podpory
- Identifikovať dôvody, kvôli ktorým MSP o finančnú podporu nežiadali
- Zistiť, do akej miery poskytnutá podpora podnikom pomohla
- Zistiť, od ktorých inštitúcií/orgánov žiadajú MSP finančnú podporu najčastejšie
- Určiť účely, na ktorý podniky vyhľadávajú finančnú podporu
- Zmapovať postoje malých a stredných podnikov ohľadne finančnej podpory
- Zistiť hlavné dôvody zamietnutia žiadostí podnikov
- Zmapovať finančné nástroje, o ktoré malé a stredné podniky žiadali úspešne, resp. neúspešne

V súlade s hlavným cieľom práce a čiastkovými cieľmi boli určené nasledujúce výskumné otázky:

- VO1: Existuje závislosť medzi spokojnosťou malých a stredných podnikov s dostupnosťou finančnej podpory a získaním, resp. nezískaním finančnej podpory?
- VO2: Má veľkosť podniku vplyv na množstvo vnímaných bariér využívania finančnej podpory?

K zodpovedaniu prvej výskumnej otázky sme použili zozbierané dáta z dotazníka a softvér Gretl, pomocou ktorého sme vytvorili regresný model a skúmali závislosť medzi spokojnosťou malých a stredných podnikov s dostupnosťou finančnej podpory ako vysvetľovanej premennej, a úspešnosťou, resp. neúspešnosťou žiadosti o finančnú podporu ako vysvetľujúcej premennej. V súvislosti s druhou výskumnou otázkou sme využili program Excel, v ktorom sme počítali jednotlivé popisné štatistiky, a teda priemer, medián, modus, rozptyl a smerodajnú odchýlku. Tie sme následne vyhodnotili.

3 Metodika práce a metody skúmania

V práci sa zameriavame na analýzu finančnej podpory malých a stredných podnikov. Hlavnou metódou využitou v našej práci je dotazník, ktorý sme rozposlali malým a stredným podnikom. Dôležitou súčasťou práce sú aj štatistické metódy, a v práci sme využili aj metódy indukcie, dedukcie analýzy a syntézy. V neposlednom rade sme využili, v záujme kvalitnejšieho sprostredkovania prezentovaných zistení, aj metódu grafického znázornenia.

V prvým krokom smerom k dosiahnutiu hlavného cieľa našej diplomovej práce bolo dôsledné preštudovanie aktuálne dostupných možností finančnej podpory pre MSP, čo nám poskytlo predstavu o možnom stave podpory na Slovensku, a zároveň základ pre našu praktickú časť. V nadväznosti na praktickú časť sme následne vytvorili dotazník v súlade s poznatkami nadobudnutými v teoretickej časti. Dotazník obsahoval 16 otázok, pri niektorých bola možnosť výberu len 1 odpovede, zatiaľ čo pri niektorých mohol podnik uviesť viacej možností. Prvé otázky boli filtračné, poskytujúce základne informácie o výskumnej vzorke. V ďalšej časti sme sa podnikov pýtali otázky ohľadne finančnej podpory. Zaujímalo nás, či o finančnú podporu v minulosti žiadali, od ktorých/inštitúcií orgánov, v akej výške, na aký účel, ich spokojnosť a ďalšie náležitosti, ktoré nám pomohli získať prehľad o súčasnom stave finančnej podpory na Slovensku. V poslednej otázke mali podniky možnosť uviesť bariéry, ktoré považujú za najväčšie prekážky nízkeho využívania finančnej podpory. Získané údaje sme následne analyzovali prostredníctvom programov Gretl a Excel.

4 Výsledky práce a diskusia

V praktickej časti našej práce sa zameriavame na vyhodnotenie dotazníka s cieľom získania praktických informácií o súčasnom stave finančnej podpory pre malé a stredné podniky na Slovensku. Dotazník bol zostavený s prihliadnutím na výskumné problémy, ktoré sme si v práci vopred stanovili, a následne vyhodnotené na základe získaných dát.

4.1 Vyhodnotenie dotazníka

Otázka číslo 1: Aká je veľkosť vášho podniku?

V prvej otázke sme sa podnikov pýtali, aká je veľkosť ich podniku na základe počtu ich zamestnancov. V Slovenskej republike prevládajú mikropodniky, ktoré tvoria až 97,3% všetkých veľkostných skupín podnikov.³⁴ Mikropodniky ako veľkosť podniku prevládajú aj medzi respondentami nášho dotazníka, a, aj keď v menšej miere, tvoria prevažnú väčšinu zúčastnených podnikov v celkovom počte 70, a teda 56,9% všetkých podnikov. Druhou najpočetnejšou skupinou boli malé podniky, ktorých bolo 42, čo predstavuje 34,1%. Najmenej podnikov sa na dotazníku zúčastnilo z veľkostnej kategórie stredné podniky, ktorých bolo len 11 (8,9%). Jednotlivé údaje môžeme vidieť v tabuľke 2 a na grafe 1.

Tabuľka 2: Početnosť jednotlivých veľkostných kategórií

	n	%
Mikropodniky	70	56,9
Malé podniky	42	34,1
Stredné podniky	11	8,9

Zdroj: Vlastné spracovanie

³⁴ Údaj za rok 2021, Slovak Business Agency, Malé a stredné podnikanie v číslach v roku 2021 [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2022. s. 13. Dostupné na: https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/07/MSP_v_cislach_2021_final.pdf

Graf 1: Otázka číslo 1: Aká je veľkosť vášho podniku?

Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 2: Aká je vaša právna forma?

V druhej otázke nás zaujímala právna forma podniku. Približne 83% zúčastnených podnikov malo 2 typy právnych foriem, a to spoločnosť s ručením obmedzeným a živnostník. Najviac respondentov predstavovalo spoločnosti s ručením obmedzeným, v celkovom počte 68 (55,28%). Druhou najpočetnejšou skupinou boli, už spomínaní, živnostníci, ktorých bolo 34 (27,64%). Na prieskume sa zúčastnilo aj 11 (8,94%) akciových spoločností a 7 (5,69%) družstiev. Najmenej zúčastnených podnikov (2) má právnu formu verejná obchodná spoločnosť (1,62%) a 1 podnik uviedol ako svoju právnu formu komanditnú spoločnosť (0,81%). Podniky mali možnosť vybrať aj neziskovú organizáciu, avšak ani 1 zo zúčastnených podnikov túto možnosť nevybral. Konkrétne údaje môžeme vidieť na grafe 2.

Graf 2: Otázka číslo 2: Aká je vaša právna forma?

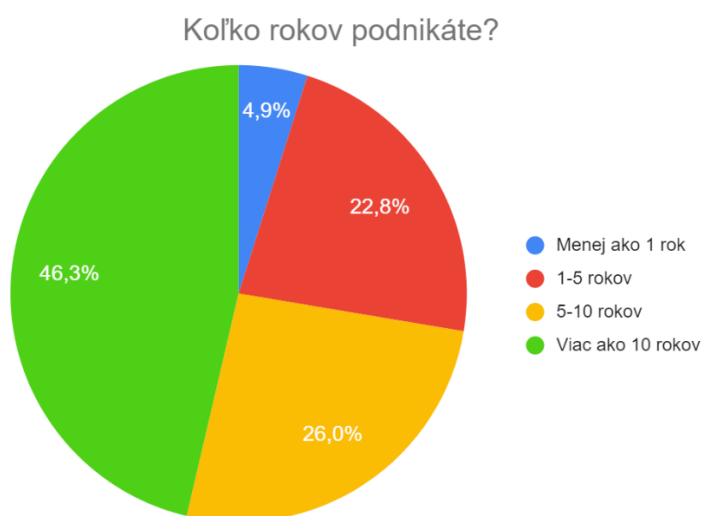

Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 3: Koľko rokov podnikáte?

V tretej otázke nás zaujímala dĺžka podnikania firiem. Väčšina respondentov podniká viac ako 10 rokov, v celkovom počte 57 podnikov (46,3%), 32 podnikov prevádzkuje podnikateľskú činnosť v rozmedzí 5-10 rokov (26%), 28 v rozmedzí 1 až 5 rokov (22,8%) a najmenej podnikov podniká menej ako 1 rok, pričom takýchto podnikov bolo 6 (4,9%).

Graf 3: Otázka číslo 3: Koľko rokov podnikáte?

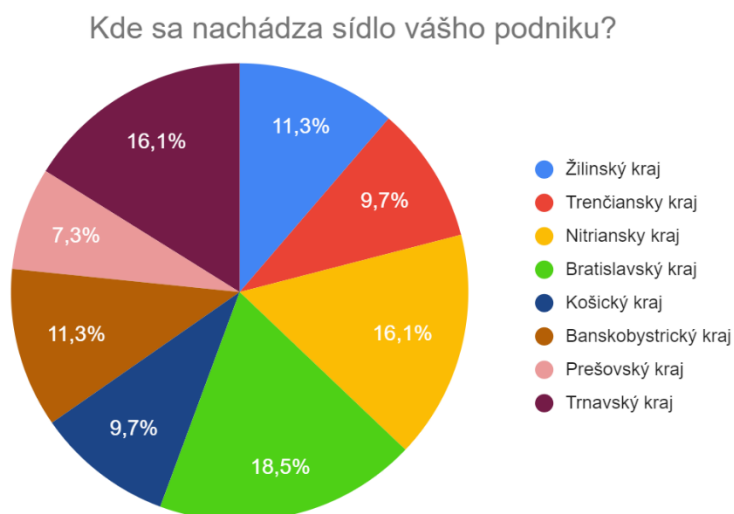

Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 4: Kde sa nachádza sídlo vášho podniku?

Najviac na prieskume zúčastnených podnikov má sídlo na Západnom Slovensku (62), z toho 22 má sídlo v Bratislavskom kraji (17,9%), 20 v Nitrianskom kraji (16,3%) a 20 Trnavskom kraji (16,3%). Zo Stredného Slovenska nám odpovedalo 40 podnikov, konkrétne 14 zo Žilinského kraja (11,4%), rovnako 14 aj z Banskobystrického kraja (11,4%) a 12 z Trenčianskeho kraja (9,8%). Najmenej vyplnených dotazníkov sa nám podarilo zozbierať z Východného Slovenska, odkiaľ sa na prieskume zúčastnilo len 21 firiem, 12 z Košického kraja (9,8%) a 9 firiem z Prešovského kraja (7,3%). Konkrétne hodnoty môžeme vidieť na grafe 4.

Graf 4: Otázka číslo 4: Kde sa nachádza sídlo vášho podniku?

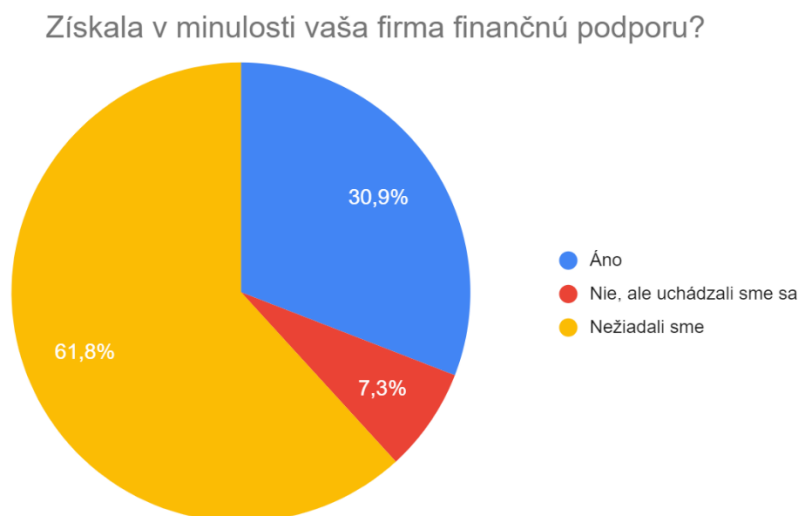

Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 5: Získala v minulosti vaša firma finančnú podporu?

V ďalšej časti sme sa podnikov pýtali, či v minulosti získali finančnú podporu. Prevažná väčšina odpovedala, že o finančnú podporu nežiadali, konkrétne 76 podnikov, čo predstavuje 61,8%. 38 podnikov (30,9%) v minulosti o finančnú podporu žiadali, pričom im bola aj schválená. Najnižšia časť podnikov o finančnú podporu síce žiadala, napriek tomu im nebola poskytnutá. Jedná sa o 9 MSP (7,3%). Jednotlivé početnosti možno vidieť na grafe 5.

Graf 5: Otázka číslo 5: Získala v minulosti vaša firma finančnú podporu?

Zdroj: Vlastné spracovanie

V tabuľke 3 môžeme vidieť získanie, resp. nezískanie finančnej podpory rozdelené pomerne podľa jednotlivých veľkostných kategórií. Ako môžeme vidieť, najvyššiu mieru žiadostí o finančnú podporu sme zistili u stredných podnikov, keď z 11 podnikov o ňu žiadalo 9, a teda 81,82%. Naopak, najviac podnikov, ktoré o finančnú podporu nežiadali, bolo z veľkostnej kategórie mikropodnikov, keď len 15 podnikov podporu získalo a 9 žiadalo neúspešne, a teda 50 podnikov (71,43%) o podporu vôbec nežiadali. V rámci veľkostnej kategórie malých podnikov sme zistili podobné výsledky ako u mikropodnikov, avšak o niečo vyšším pomerom úspešných žiadostí o finančnú podporu. (33,33%).

Tabuľka 3: Čerpanie finančnej podpory podľa veľkostných kategórií podnikov

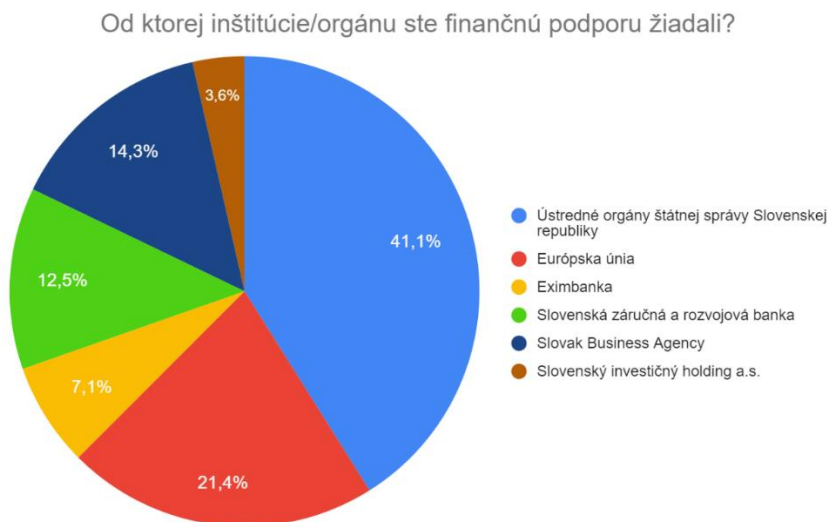
Odpoveď	Mikropodniky		Malé podniky		Stredné podniky	
	n	%	n	%	n	%
Áno	15	21,43%	14	33,33%	9	81,82%
Nie, ale uchádzali sme sa	5	7,14%	4	9,52%	0	0
Nie	50	71,43%	24	57,14%	2	18,18%

Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 6. Od ktorej inštitúcie/orgánu ste finančnú podporu žiadali?

Najžiadanejšou formou finančnej podpory bola finančná podpora od ústredných orgánov štátnej správy (48,93%), pričom ich absolútny počet je 23. Druhou najpočetnejšou skupinou boli žiadosti o finančnú pomoc od Európskej únie v počte 12, čo predstavovalo 25,53% podnikov. Od Slovak Business Agency žiadalo podporu 8 podnikov, čo predstavuje 17,02%, od Eximbanky 4 podniky (8,51%), Slovenskú záručnú a rozvojovú banku žiadalo 7 podnikov (14,89%) a Slovenský investičný holding využili 2 opýtaný. Treba podotknúť, že percentá žiadostí jednotlivých podnikov nedávajú spolu 100%, nakoľko sa našli aj podniky, ktoré žiadali od viac ako jednej inštitúcie/orgánu. Zaujímavosťou však je, že týchto podnikov bolo len 11, čo predstavuje 23,40% z celkového počtu podnikov žiadajúcich o podporu. Na grafe 6 môžeme vidieť jednotlivé údaje, avšak s percentami vo vzťahu k orgánu/inštitúcií od ktorej bola podpora žiadaná, nie vo vzťahu k počtu podnikov žiadajúcich o podporu.

Graf 6: Otázka číslo 6. Od ktorej inštitúcie/orgánu ste finančnú podporu žiadali?

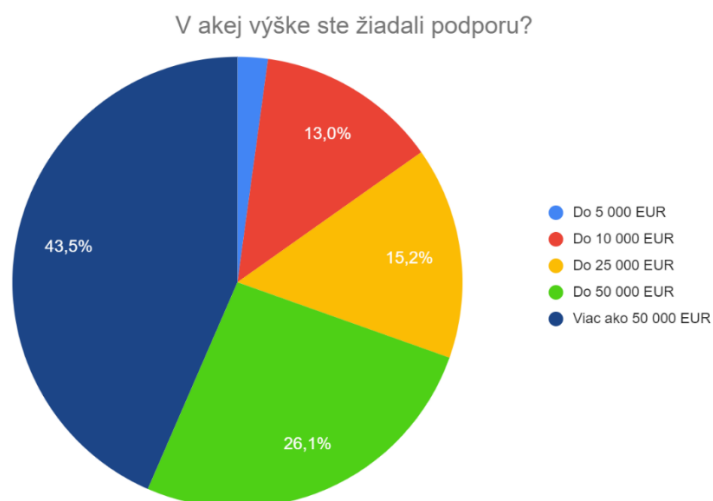
Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 7: V akej výške ste žiadali podporu?

Najviac podnikov žiadalo finančnú podporu vo výške viac ako 50 000 EUR, konkrétne ich bolo 20 (43,5%). 26,1% podnikov (12) žiadalo o podporu vo výške od 25 000 do 50 000 eur. Treťou najpočetnejšou skupinou bola podpora vo od 10 000 do 25 000 EUR, ktorú žiadalo 7 podnikov (15,2%) a hneď za tým bola výška podpory do 10 000 EUR, ktorú

žiadalo 6 podnikov (13%). Iba 1 podnik žiadal podporu vo výške menej ako 5 000 EUR, čo predstavuje 2,2 % všetkých podnikov.

Graf 7: Otázka číslo 7: V akej výške ste žiadali podporu?

Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 8: Na aký účel ste žiadali finančnú podporu?

V ďalšej otázke sme zisťovali, na aký účel žiadali malé a stredné podniky finančnú podporu. Najviac podnikov žiadalo podporu na inovačné aktivity (18; 38,30%), preklenutie finančných problémov (10; 21,28%), ekologické aktivity (6; 12,76%) a financovanie prevádzkových nákladov (10; 21,28%). Len 4 podniky (8,51%) žiadali podporu na exportné aktivity a 5 (10,63%) podnikov na začatie podnikania. 1 podnik uviedol možnosť iné, pričom uviedol, že žiadali o energetickú pomoc. Celkovo 8 podnikov (17,2%) žiadalo finančnú podporu na 2 alebo viac účelov.

Graf 8: Otázka číslo 8: Na aký účel ste žiadali finančnú podporu?

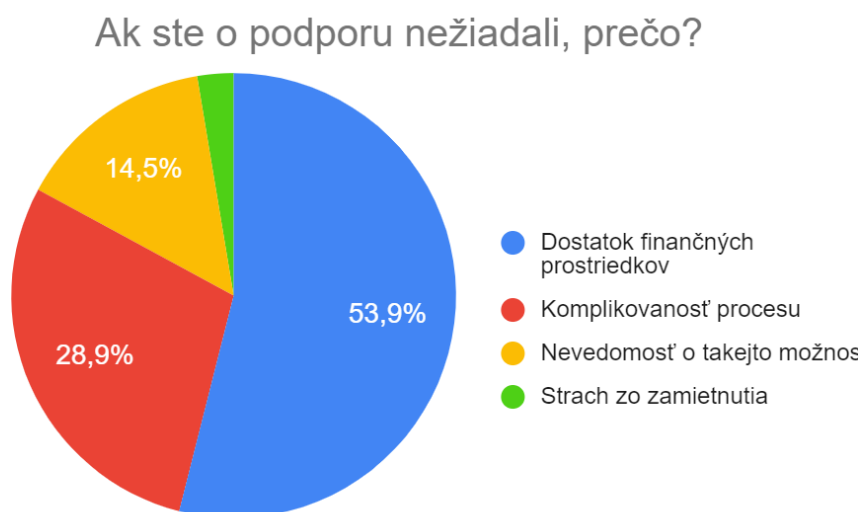

Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 9: Ak ste o podporu nežiadali, prečo?

V tejto otázke mali podniky na výber zo 4 možností. 41 podnikov (53,9%) odpovedalo, že o podporu nežiadali z dôvodu dostatku finančných prostriedkov, nasledovala odpoveď komplikovanosť procesu, ktorú vybralo 22 podnikov (28,9%) a nevedomosť o takejto možnosti v celkovom počte 11 (14,5%). Strach zo zamietnutia ako dôvod uviedli len 2 podniky, čo predstavuje len 2,6%.

Graf 9: Otázka číslo 9: Ak ste o podporu nežiadali, prečo?

Zdroj: Vlastné spracovanie

Čo sa týka jednotlivých veľkostných typov podnikov, dostatok finančných prostriedkov ako dôvod uvádzali najmä malé podniky, pričom tento podiel predstavuje až 79,17% všetkých malých podnikov, a teda 19 malých podnikov, pričom zvyšok (20,83%) nežiadalo o finančnú podporu z dôvodu komplikovanosti procesu. Na druhej strane, mikropodniky neboli vo svojich odpovediach až tak jednoznačné. 42% podnikov (21) označilo ako dôvod dostatok finančných prostriedkov a 32% (16) komplikovanosť procesu. Okrem týchto dvoch dôvodom nám však mikropodniky uviedli ako dôvod aj skutočnosť, že o takejto možnosti nevedeli, a to 22% mikropodnikov (11), a 4% podnikov (2) označili možnosť strach zo zamietnutia. Z výsledkov dotazníka vyplýva, že mikropodniky sú menej informované o možnostiach finančnej podpory v Slovenskej republike ako malé alebo stredné podniky.

Tabuľka 4: Dôvod nežiadania o podporu podľa veľkostných kategórií

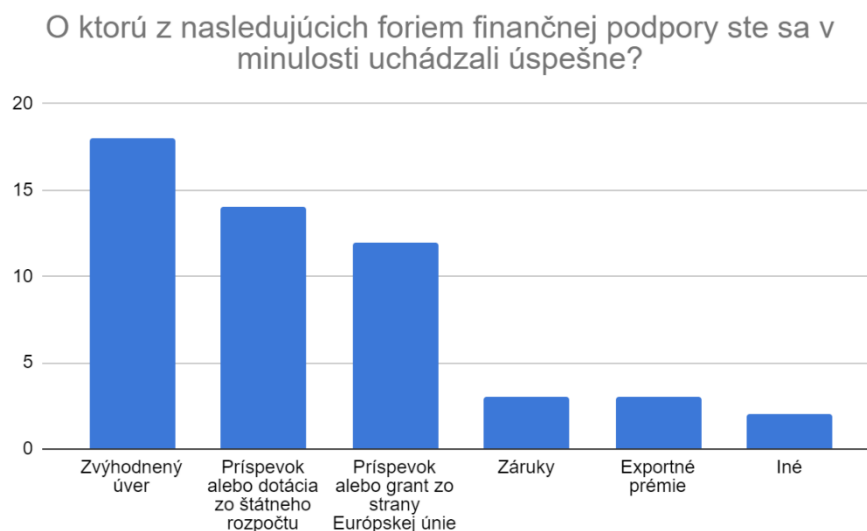
Odpoveď	Mikropodnik		Malý podnik		Stredný podnik	
	n	%	n	%	n	%
Dostatok finančných prostriedkov	21	42	19	79,17	1	50
Komplikovanosť procesu	16	32	5	20,83	1	50
Nevedomosť o takejto možnosti	11	22	0	0	0	0
Strach zo zamietnutia	2	4	0	0	0	0

Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 10: O ktorú z nasledujúcich foriem finančnej podpory ste sa v minulosti uchádzali úspešne?

Najviac podnikov žiadalo úspešne o zvýhodnený úver, konkrétne 18, príspevok alebo dotáciu zo štátneho rozpočtu, konkrétne 14 podnikov a granty a dotácie z Európskej únie (12 podnikov). 3 podniky žiadali o exportné prémie a takisto 3 podniky úspešne žiadali o záruky.

Graf 10: Otázka číslo 10: O ktorú z nasledujúcich foriem finančnej podpory ste sa v minulosti uchádzali úspešne?

Zdroj: Vlastné spracovanie

Štruktúru jednotlivých čerpaných finančných nástrojov podľa jednotlivých typov podnikov môžeme vidieť v tabuľke 5.

Tabuľka 5: Čerpané finančné nástroje podľa veľkostných skupín

Typ finančného nástroja	Mikropodniky	Malé podniky	Stredné podniky
Zvýhodnený úver	8	9	1
Dotácia zo štátneho rozpočtu	5	6	3
Grant zo strany Európskej únie	3	4	5
Záruky	1	1	1
Exportné prémie	0	2	1
Rizikový kapitál	0	1	0
Spolu	17	23	11

Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 11: Povedali by ste, že poskytnutá podpora splnila svoj účel, na ktorý ste ju dostali?

Prevažná väčšina podnikov uviedla, že im poskytnutá finančná podpora výrazne pomohla splniť účel, na ktorý ju žiadali, a to v počte 24 podnikov, čo predstavuje 64,9% odpovedí. 11 podnikov (29,7%) uviedlo, že im finančná podpora do určitej miery pomohla, na úplné splnenie cieľu však z ich pohľadu nebola postačujúca. Odpoveď, že finančná podpora vôbec nesplnila svoj účel uviedli len 2 podniky (5,4%).

Graf 11: Otázka číslo 11: Povedali by ste, že poskytnutá podpora splnila svoj účel, na ktorý ste ju dostali?

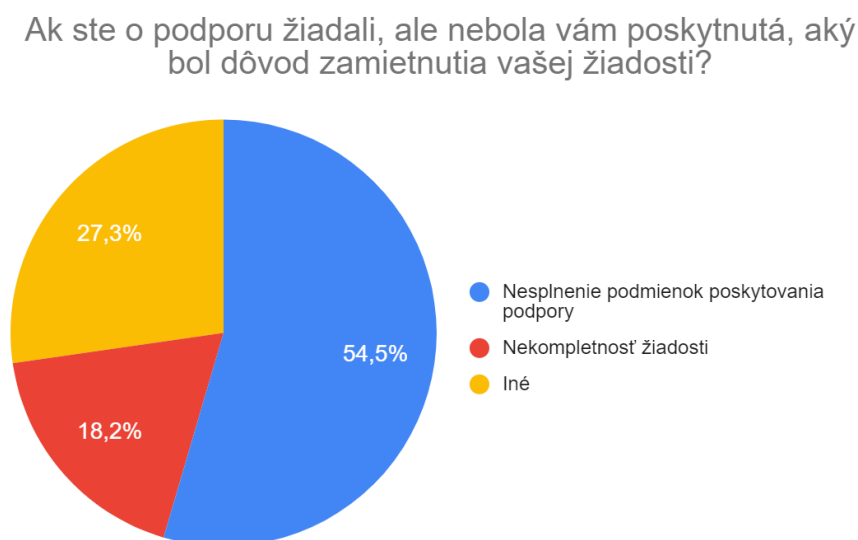

Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 12: Ak ste o podporu žiadali, ale nebola vám poskytnutá, aký bol dôvod zamietnutia vašej žiadosti?

6 podnikov, čo predstavuje prevažnú väčšinu (54,5%) nám v tejto otázke označilo odpoveď nesplnenie podmienok poskytovania podpory. 2 podniky uviedli ako dôvod nekompletnosť žiadosti a 3 podniky (27,3%) uviedlo ako dôvod možnosť iné, pričom ako dôvody uviedli nevhodný projekt (2) a 1 podnik nedodržanie termínov.

Graf 12: Otázka číslo 12: Ak ste o podporu žiadali, ale nebola vám poskytnutá, aký bol dôvod zamietnutia vašej žiadosti?

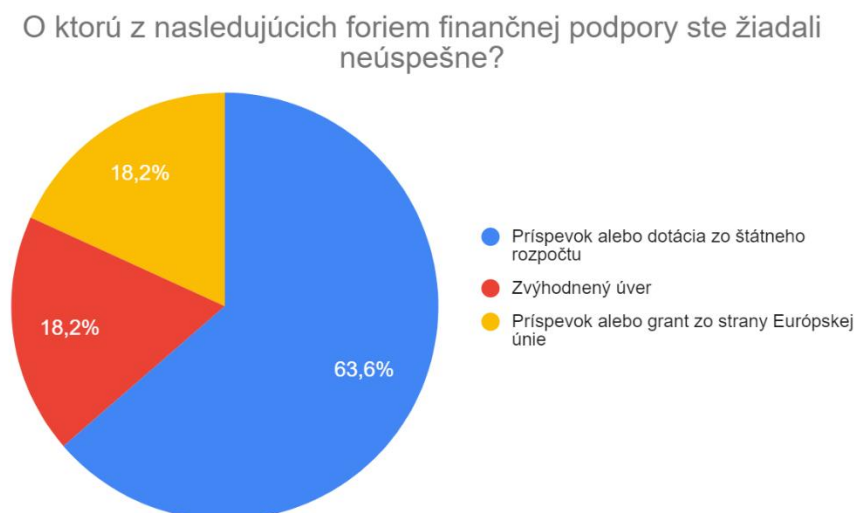

Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 13: O ktorú z nasledujúcich foriem finančnej podpory ste žiadali neúspešne?

V tejto otázke sme zisťovali, ktorú z foriem finančnej podpory žiadali opýtané podniky neúspešne. Celkovo nám na otázku odpovedalo 11 podnikov, z toho 3 podniky označilo 2 alebo viac možností. Najviac neúspešných žiadostí o finančnú podporu boli príspevkov alebo dotácia zo štátneho rozpočtu, pričom o ňu žiadalo neúspešne 7 podnikov (63,6%). 2 podniky uviedli v tejto otázke grant alebo dotáciu z Európskej únie a 2 podnikov zvýhodnený úver. Údaje môžeme vidieť na grafe 13.

Graf 13: Otázka číslo 13: O ktorú z nasledujúcich foriem finančnej podpory ste žiadali neúspešne?

Zdroj: Vlastné spracovanie

V nasledujúcej tabuľke 6 môžeme vidieť typ neúspešne žiadanej podpory prihliadajúc na veľkostný typ podniku. Najviac mikropodnikov neúspešne žiadalo o dotáciu alebo príspevok zo štátneho rozpočtu, a to 6 podnikov. Čo sa týka ostatných finančných nástrojov, pri tých uviedli podniky, jednak mikropodniky, ale aj malé, približne rovnaké množstvo zamietnutých žiadostí v rozmedzí od 1 až 2. Veľké podniky nám v rámci dotazníka neuviedli, že žiadali o podporu neúspešne.

Tabuľka 6: Neúspešný typ podpory podľa veľkostných kategórií

Odpoveď	Mikropodniky	Malé podniky
Dotácia zo štátneho rozpočtu	6	2
Grant zo strany Európskej únie	1	1
Zvýhodnený úver	2	1
Rizikový kapitál	1	0

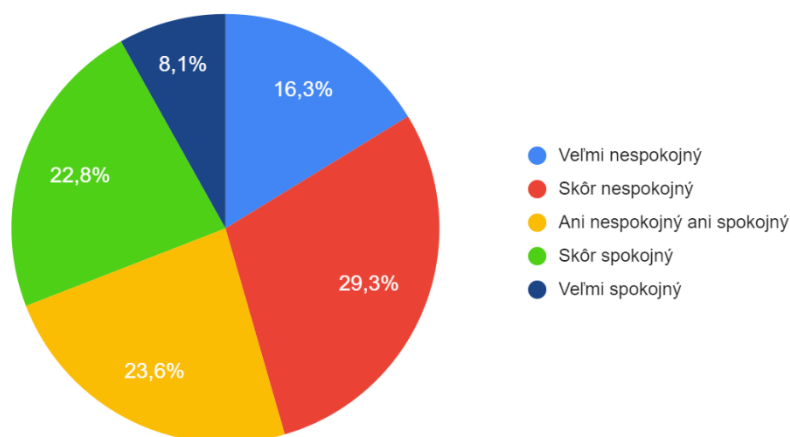
Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 14: Ako ste spokojný s dostupnosťou finančnej podpory pre malé a stredné podniky?

Podľa výsledkov dotazníka je väčšina podnikov skôr nespokojná s dostupnosťou finančnej podpory, čo potvrdzuje aj fakt, že možnosť veľmi nespokojný a skôr nespokojný si spolu vybralo 45,6% podnikov, zatiaľ čo skôr spokojný a veľmi spokojný len 30,9%. Neutrálne stanovisku k tejto problematike zaujalo 29 (23,6%) podnikov, ktorý uviedli, že nie sú ani spokojný ani nespokojný. Konkrétne údaje možno vidieť na grafe 14.

Graf 14: Otázka číslo 14: Ako ste spokojný s dostupnosťou finančnej podpory pre malé a stredné podniky?

Ako ste spokojný s dostupnosťou finančnej podpory pre malé a stredné podniky?

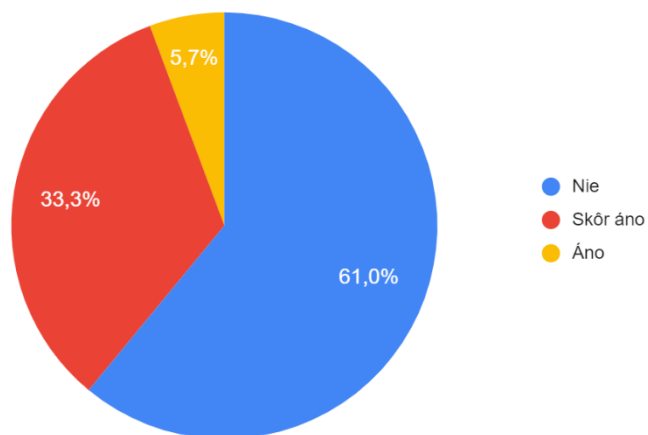
Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 15: Je podľa vás súčasný systém finančnej podpory pre malé a stredné podniky postačujúci?

Z výsledkov dotazníka vyplýva, že väčšina podnikov považuje súčasný systém finančnej podpory na Slovensku za nedostačujúci, nakoľko 75 podnikov uviedlo v tejto otázke možnosť nie (61%). Druhou možnou odpoveďou bola skôr áno, ktorú označilo 41 podnikov, a teda 33,3% celkových podnikov a len 7 podnikov (5,7%) považuje súčasný systém za postačujúci.

Graf 15: Otázka číslo 15: Je podľa vás súčasný systém finančnej podpory pre malé a stredné podniky postačujúci?

Je podľa vás súčasný systém finančnej podpory pre malé a stredné podniky postačujúci?

Zdroj: Vlastné spracovanie

V tabuľke 7 môžeme vidieť názor malých a stredných podnikov ohľadne skutočnosti, či je súčasný systém finančnej podpory postačujúci. Väčšina mikropodnikov (65,71%) považuje tento systém za nedostatočný, zatiaľ čo len 1,43% uviedlo, že je dostatočný. Malé podniky boli v odpovediach podobné, u stredných podnikoch však už len 33,33% podnikov považuje systém za nedostatočný a 18,18% za dostatočný.

Tabuľka 7: Dostatočnosť finančnej podpory podľa veľkostných kategórií

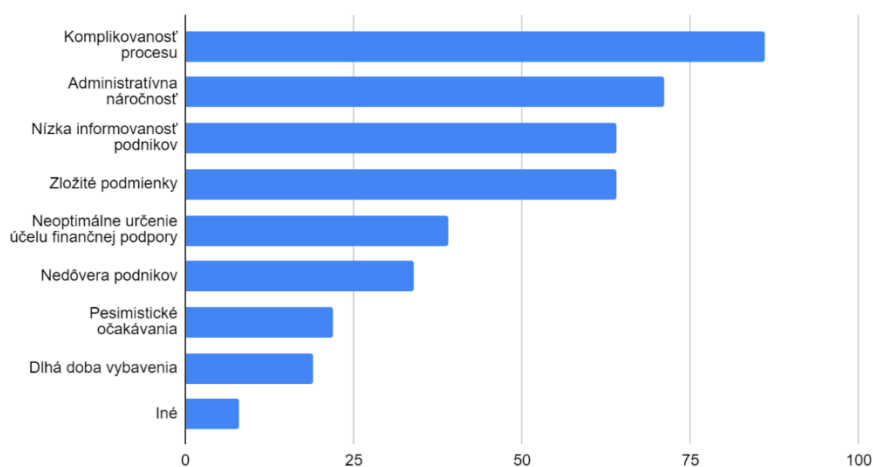
	Mikropodnik	Malý podnik	Stredný podnik
Áno	1,43%	9,52%	18,18%
Skôr áno	32,86%	35,71%	60,98%
Nie	65,71%	54,76%	33,33%

Zdroj: Vlastné spracovanie

Otázka číslo 16: Ktoré z nasledujúcich považujete za najväčšie prekážky a zároveň dôvody nízkeho využívania podpory podnikmi?

V tejto otázke mali podniky takisto na výber z viacerých odpovedí, pričom mohli vybrať viac možností a zároveň mohli uviesť aj vlastnú. Najviac podnikov, až 69,92%, vníma ako prekážky nízkeho využívania podpory komplikovanosť procesu (86), 57,72% administratívnu náročnosť (71), 52,03% zložité podmienky (64) a 52,03% nízku informovanosť podnikov (64). Pomerne veľké množstvo podnikov, konkrétne 31,71% takisto považuje za prekážku neoptimálne určenie účelu finančnej podpory (39) a 27,64% nedôveru podnikov (34). Za najmenšie prekážky považujú pýtané podniky dlhú dobu vybavenia (19), čo predstavuje 15,45% a 17,89% podnikov vidí prekážku v pesimistických očakávaniach (22). V rámci možnosti podnikov uviesť iné skutočnosti, ktoré považujú za určité prekážky nám 6 podnikov (4,88%) uviedlo, že ako prekážku vnímajú korupciu a 2 (1,63%) vidí prekážku v klientelizme.

Graf 16: Otázka číslo 16: Ktoré z nasledujúcich považujete za najväčšie prekážky a zároveň dôvody nízkeho využívania podpory podnikmi?

Zdroj: Vlastné spracovanie

4.2 Viacrozmerná regresná analýza

Pomocou viacrozmernej regresnej analýzy riešime výskumnú otázku 1 - Existuje závislosť medzi spokojnosťou malých a stredných podnikov s dostupnosťou finančnej podpory a získaním, resp. nezískaním finančnej podpory?

V rámci analýzy sme si stanovili nasledovné hypotézy:

- H_0 : Podniky, ktorým bola poskytnutá finančná podpora, prejavili vyššiu spokojnosť ako podniky, ktorým nebola
 - H_1 : Podniky, ktorým bola poskytnutá finančná podpora, neprejavili vyššiu spokojnosť ako podniky, ktorým nebola
- H_0 : úspešnosť žiadosti o podporu závisí od veľkosti podniku

Celková spokojnosť s dostupnosťou finančnej podpory výrazne napovedá o celkovom stave finančnej podpory malých a stredných podnikov. Hlavným cieľom štátu by mala byť čo najvyššia spokojnosť podnikov, jednak ohľadne dostupnosti finančnej podpory, ale aj spokojnosť všeobecne.

Na vyriešenie výskumného problému 1 a overenie nulovej hypotézy sme z dotazníka využili 2 otázky, a to:

- Ako ste spokojný s dostupnosťou finančnej podpory pre malé a stredné podniky? – V modeli predstavuje závislú, vysvetľovanú premennú
- Získala v minulosti vaša firma finančnú podporu? – V našom modeli predstavuje nezávislú, vysvetľujúcu premennú, ktorej vplyv na závislú premennú skúmame

Následne sme z dát v druhej otázke odstránili všetky možnosti, kde firma označila, že o finančnú podporu nežiadala, nakoľko nás zaujímala iba závislosť medzi spokojnosťou a úspešnou respektíve neúspešnou žiadosťou. Ostalo nám 47 pozorovaní.

Na zistenie závislosti medzi týmito 2 premennými sme použili ekonometrický softvér Gretl. V prvom rade bolo potrebné dáta z dotazníku konvertovať na indikátory, ktoré sme priradili k jednotlivým hodnotám. Ak firma žiadala o finančnú podporu neúspešne, dátam sme priradili indikátor 1, ak žiadala úspešne, priradili sme hodnotu 2. Čo sa týka závislej premennej, tam sme priradili hodnoty indikátorov od 1 do 5 nasledovne:

- 1 – Veľmi nespokojný
- 2 – Skôr nespokojný
- 3 – Ani nespokojný ani spokojný
- 4 – Skôr spokojný
- 5 – Veľmi spokojný

Z premenných sme následne zostavili model OLS, ktorý obsahuje 2 premenné, ktorého výstup môžeme vidieť na obrázku 1.

Obrázok 1: Model OLS

Model 1: OLS, using observations 1-48
Dependent variable: celkova_spokojnost

	coefficient	std. error	t-ratio	p-value
const	-0,529915	0,828673	-0,6395	0,5257
ziskanie_podpory	2,08547	0,446953	4,666	2,67e-05 ***

Mean dependent var	3,250000	S.D. dependent var	1,451338
Sum squared resid	67,19658	S.E. of regression	1,208634
R-squared	0,321247	Adjusted R-squared	0,306491
F(1, 46)	21,77131	P-value(F)	0,000027
Log-likelihood	-76,18316	Akaike criterion	156,3663
Schwarz criterion	160,1087	Hannan-Quinn	157,7806

T-test vysvetľujúcej premennej

H0: Parameter je štatisticky nevýznamný

H1: Parameter je štatisticky významný

Význam t-testu spočíva v otestovaní významnosti vysvetľujúcich premenných v modeli. Premenná je štatisticky významná, pokiaľ je jej p-hodnota nižšia ako stanovená hladina významnosti. Na základe modelu možno vidieť, že premenná ziskanie_podpory je štatisticky významná, keďže p-hodnota $< 0,05$, čo predstavuje našu hladinu významnosti, a teda zamietame nulovú hypotézu a prijímame alternatívnu.

F-test

H0: Model je ako celok štatisticky nevýznamný

H1: Model je ako celok štatisticky významný

F- test slúži na zistenie významnosti modelu ako celku. Pri našom modeli vyšla p-hodnota F-testu 0,000027, čo je menej ako naša hladina významnosti.

$p\text{-hodnota} < 0,05$

Na základe toho zamietame nulovú hypotézu o štatistickej nevýznamnosti modelu ako celku, a prijímame alternatívnu, model ako celok je štatisticky významný.

Test heteroskedasticity

H0: Heteroskedasticita nie je prítomná

H1: Heteroskedasticita je prítomná

Heteroskedasticita obvykle predstavuje stav, ak rozptyl náhodných chýb súvisí s niektorou vysvetľujúcou premennou, poprípade so závislou. Aj napriek skutočnosti, že odhad modelu pomocou jednoduchšej metódy najmenších štvorcov nebude vychýlený, v dôsledku heteroskedasticity by už nebol najlepší spomedzi všetkých lineárnych odhadov a mohlo by dôjsť k skresleným t-štatistikám.

Heteroskedasticitu sme testovali prostredníctvom 2 testov, Whiteov test a Breusch Paganov test. P-hodnoty môžeme vidieť v tabuľke 4.

Tabuľka 8: Testy heteroskedasticity

	p-hodnota	H0/H1
Whiteov test	0,782556	H0 nezamietame pre $\alpha=0,05$
Breusch Paganov test	0,761791	H0 nezamietame pre $\alpha=0,05$

Zdroj: Vlastné spracovanie

P-hodnota oboch testov je vyššia ako hladina významnosti, preto nulovú hypotézu nezamietame, a teda heteroskedasticita v modeli nie je prítomná.

Testy normality reziduí

H0: Náhodné chyby majú normálne rozdelenie

H1: Náhodné chyby nemajú normálne rozdelenie

V teste normality reziduí nám vyšla p-hodnota = 0,336969, čo je viac ako naša hladina významnosti, na základe čoho nezamietame nulovú hypotézu, náhodné chyby majú normálne rozdelenie.

Interpretácia modelu

V modeli sme testovali závislosť celkovej spokojnosti malých a stredných podnikov s dostupnosťou finančnej podpory ako závislej premennej a úspešnosťou, resp. neúspešnosťou žiadosti o finančnú podporu. Výsledkom testovania je nasledovný model:

$$\text{Celkova_spokojnost} = -0,529915 + 2,08547 \text{ ziskanie_podpory}$$

Ak podnik žiada o finančnú podporu úspešne, zvýši sa jeho spokojnosť s dostupnosťou finančnej podpory o 2,08547 jednotky.

4.3 Analýza prostredníctvom popisných štatistík

Analýzu prostredníctvom popisných štatistík sme použili pre zodpovedanie výskumnej otázky 2, a teda: Má veľkosť podniku vplyv na množstvo vnímaných bariér využívania finančnej podpory?

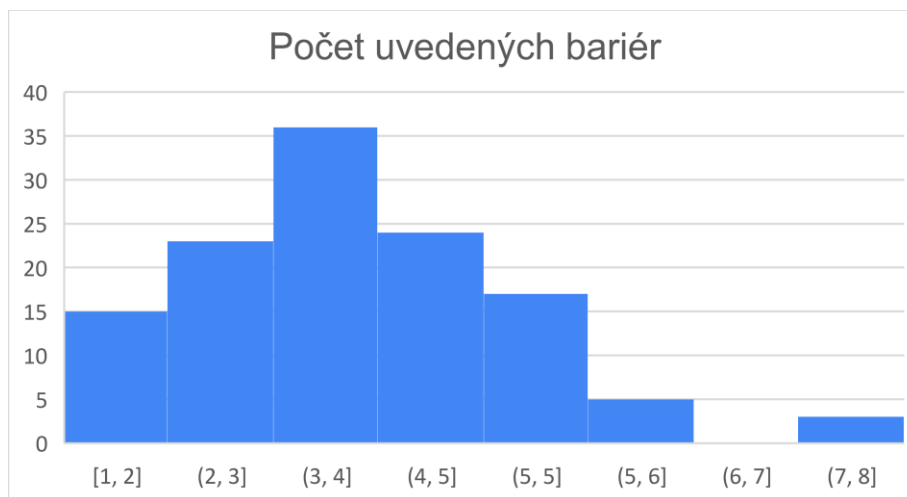
H0: Mikropodniky vnímajú viac bariér využívania finančnej podpory ako malé a stredné podniky

H1: Mikropodniky nevnímajú viac bariér finančnej podpory ako malé a stredné podniky

Na nasledujúcom grafe možno vidieť histogram početností vnímaných bariér bez ohľadu na veľkosť podniku. Ako môžeme vidieť, najviac podnikov (36) vnímalo 3 bariéry,

a na druhej strane najmenej podnikov (3) vnímalo všetkých 8 bariér. V rámci nášho dotazníka ani 1 podnik neuviedol 7 bariér.

Graf 17: Histogram počtu bariér

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pri testovaní hypotézy 3 sme postupovali nasledovne. Z údajov dotazníka sme použili otázky 1, ohľadne veľkosti podniku, a otázku 16, ohľadne vnímaných bariér finančnej podpory na Slovensku. Následne sme vypočítali pre každý typ podniku priemer, medián, modus, smerodajnú odchýlku a rozptyl, a to aj spolu za všetky typy podnikov. Výsledky našich výpočtov môžeme vidieť v tabuľke 3.

Tabuľka 9: Popisné štatistiky

Typ podniku	Priemer	Medián	Modus	Smerodajná odchýlka	Rozptyl
Mikropodnik	3,44	3	3	1,61	2,59
Malý podnik	3,05	3	3	1,31	1,71
Stredný podnik	3,18	3	3	1,59	2,51
Spolu	3,28	3	3	1,52	2,32

Zdroj: Vlastné spracovanie

Štatistický súbor môže byť charakterizovaný aj pomocou číselných hodnôt reprezentujúcich celý súbor, ktoré môžu byť rozdelené do dvoch základných skupín³⁵:

- **Charakteristiky polohy** – Charakterizujú úroveň hodnôt znaku v štatistickom súbore. V našom prípade sú to vážený aritmetický priemer, medián a modus.
- **Charakteristiky variability** – Merajú variabilitu, charakterizujú mieru rozptýlenia hodnôt znaku, patrí sem smerodajná odchýlka a rozptyl.

Podľa hodnoty **váženého aritmetického priemeru** vnímajú najviac prekážok nízkeho využívania finančnej podpory mikropodniky, keď v priemere v rámci dotazníku uvádzajú 3,44 bariér, zatiaľ čo malé podniky 3,05 a stredné podniky 3,28. Dôvodom vyššej hodnoty vnímaných bariér u stredných podnikov než u malých môže byť skutočnosť, že stredné podniky predstavujú len zlomok celkovej vzorky, a to 8,9%. Mikropodniky však uvádzajú v priemere viac bariér ako obidve zvyšné typy podnikov, čo je v súlade s našou hypotézou.

Medián predstavuje strednú hodnotu. Je to číslo, ktoré je presne v strede, takže 50% zoradených čísel je pod a 50% je nad mediánom. Na druhej strane, **modus** predstavuje hodnotu znaku súboru, ktorá sa vo vzorke vyskytuje najčastejšie. Aj pri mediáne a moduse nám vyšla pre všetky typy podnikov hodnota 3, a teda 50% údajov je menšia ako 50% a 50% je rovné alebo väčšie ako 3, a zároveň najvyskytovanejšou hodnotou je uvedenie 3 bariér. Podľa týchto hodnôt mikropodniky neuvádzajú viac bariér ako malé a stredné podniky, ale ani viacej.

Poslednými dvoma typmi opisných štatistických, ktoré sme pri analýze využili, sú rozptyl a smerodajná odchýlka. Čo sa týka smerodajnej odchýlky, čím je menšia, tým bližšie sú merané hodnoty k strednej hodnote. Mikropodniky dosahujú najvyššie hodnoty smerodajnej odchýlky, možno teda usúdiť, že pri ich odpovediach dochádza k najväčším rozdielom v počte uvádzaných prekážok. To môže vypovedať o tom, že existuje značnejší nesúlad medzi názormi mikropodnikov ohľadne týchto bariér. Najnižšiu **smerodajnú**

³⁵ MARKECHOVÁ, Dagmar - TIRPÁKOVÁ, Anna - STEHLÍKOVÁ, Beáta. Základy štatistiky pre pedagógov. Nitra: FPV UKF v Nitre, 2011. 405 s. ISBN: 978-80-8094-899-3

odchýlku majú odpovede malých podnikov, a teda sú zo všetkých troch typov podnikov najviac konzistentné.

Rozptyl predstavuje druhú mocninu smerodajnej odchýlky a vyjadruje, vzdialenosť hodnôt od priemeru. Podobne ako pri smerodajnej odchýlke, najvyššia hodnotu dosahujú mikropodniky a najnižšiu malé podniky.

Na základe analýzy opisných štatistík je podľa nášho názoru nejednoznačná platnosť nulovej hypotézy a nemožno s istotou nulovú hypotézu prijať, a preto nulovú hypotézu zamietame a prijímame alternatívnu, že mikropodniky nevnímajú viac bariér finančnej podpory ako malé a stredné podniky.

4.4 Diskusia

Malé a stredné podniky predstavujú na Slovensku prevažnú väčšinu všetkých podnikov. Problémom malých a stredných podnikov je častokrát nedostatok finančných prostriedkov a nedostatočný prístup k cudzím zdrojom. Prihliadajúc na ich dôležitosť by malo byť v záujme Slovenskej republiky vytvorenie, a hlavne udržiavanie, takéto finančného podporného systému, ktorý napomáha podnikom rásť a rozvíjať sa. V teoretickej časti sme si ukázali, že na Slovensku funguje množstvo inštitúcií/orgánov, ktoré malým a stredným podnikom túto podporu poskytujú. V praktickej rovine však má tento systém mnoho nedokonalostí, medzi hlavné však môžeme zaradiť komplikovanosť procesu žiadania o finančnú podporu spojenú so zbytočnou byrokraciou, nedostatočná informovanosť MSP, čo znižuje efektívnosť využitia podporných programov a nedostatočné financovanie, čo má za následok, že nie každý podnik, ktorý by podporu potreboval, ju aj dostane.

Tento fakt potvrdzujú aj dáta z dotazníka, keď 57,73% uviedlo ako bariéru nízkeho využitia finančnej podpory komplikovanosť procesu a 52,03% administratívnu náročnosť a zložité podmienky, a zároveň 28,9% podnikov uviedlo komplikovanosť procesu ako hlavný dôvod toho, že o podporu nežiadali. Malým a stredným podnikom by vo výraznej miere napomohlo zjednodušenie a sprehľadnenie tohto systému, čo zahŕňa napríklad zjednodušenie žiadosti o podporu, zníženie administratívnej záťaže žiadostí alebo zjednodušenie pravidiel poskytovania podpory.

Ďalším problémom systému finančnej podpory Slovenska je fakt, že podniky nie sú o možnostiach finančnej podpory dostatočne informované. Vyplýva to jednak z, už spomínanej, skutočnosti, že systém je komplikovaný a neprehľadný, ale podiel na tom má aj nedostatočné sprostredkovanie týchto možností či už zo strany štátu alebo inštitúcií. V rámci dotazníka až 52,03% podnikov uviedlo nízku informovanosť podnikov ako jednu z bariér nízkeho využívania finančnej podpory, a zároveň 14,5% uviedlo túto skutočnosť ako dôvod, prečo o finančnú podporu nežiadali. K zlepšeniu celkového stavu finančného podporného systému by mohlo teda napomôcť aj lepšie sprostredkovanie informácií o podpore malým a stredným podnikom, vrátane zvýšenia zrozumiteľnosti a viditeľnosti informácií o podporných programoch na webových stránkach inštitúcií/orgánov poskytujúcich podporu a organizácia školení a workshopov zamerané na zvýšenie povedomia MSP o možnostiach finančnej podpory.

Podporné programy a politiky, ktoré majú za cieľ zlepšiť podmienky pre MSP, a zabezpečiť, aby boli MSP spokojné, majú kľúčový význam. Zabezpečenie spokojnosti MSP môže pomôcť vytvoriť trvalo udržateľné podnikateľské prostredie a prispieť k hospodárskemu rastu a rozvoju. Z tohto dôvodu sme v práci skúmali závislosť medzi poskytnutím, resp. zamietnutím žiadosti o finančnú podporu a spokojnosťou podnikov s jej dostupnosťou, a mieru, v akej vplýva poskytnutie podpory na spokojnosť. Na vyriešenie výskumného problému sme využili regresnú analýzu. Analýza odhalila pozitívnu závislosť medzi týmito dvoma premennými, a teda ak podnik žiadal o podporu úspešne, jeho spokojnosť sa zvýšila, a to o 2,08547 jednotky. Zároveň model vysvetľuje 32,12% variability premennej, a teda úspešnosť žiadosti predstavuje pomerne veľký faktor vplývajúci na celkovú spokojnosť s dostupnosťou finančnej podpory. Medzi kroky, ktoré vedú k zlepšeniu tejto situácie môžeme zaradiť zlepšenie informovanosti o možnostiach finančnej podpory, zjednodušenie administratívnych postupov, vytvorenie nových podporných programov reflektujúcich potreby MSP na SR, zvýšenie transparentnosti pri rozhodovaní o schválení, resp. zamietnutí žiadosti, alebo napríklad užšia spolupráca medzi podnikmi a poskytovateľmi podpory s cieľom lepšieho adresovania finančnej podpory aktuálnym potrebám MSP.

Záver

Malé a stredné podniky predstavujú dôležitý článok národných hospodárstiev a vo výraznej miere prispievajú k rastu zamestnanosti, HDP, tvorbe pridanej hodnoty a sú častokrát zdrojom nových, inovatívnych nápadov. Podniky možno členiť podľa rôznych kritérií, v našej práci sme využili členenie podnikov podľa veľkosti, a to podľa definície Európskej komisie, ktorá delí podniky na mikropodniky, malé podniky, stredné podniky a veľké podniky na základe počtu zamestnancov, a ročného obratu a/alebo ročnej bilančnej sumy. Pre potreby našej práce sme sa zaoberali iba prvými troma spomenutými kategóriami. Podpora malých a stredných podnikov sa dá chápať z troch hľadísk, a to legislatívna, inštitucionálna a finančná. Čo sa týka finančnej podpory, malé a stredné podniky majú možnosť žiadať o ňu od rôznych orgánov alebo inštitúcií, medzi ktoré zaradujeme ústredné orgány štátnej správy, Európsku úniu, Slovak Business Agency alebo Slovenskú záručnú a rozvojovú banku.

Čím je podnik menší, tým náročnejší je prístup k financiám na jeho činnosť. Z tohto dôvodu je, v záujme rozvoja malých a stredných podnikov, nesmierne dôležité vytvoriť kvalitný, a hlavne efektívny finančný podporný systém, ktorý by uľahčil MSP prístup k financiám a umožnil im rásť a rozvíjať sa.

Podľa nami uskutočneného prieskumu 61,8 % malých a stredných podnikov o finančnú podporu nežiadala, pričom ako hlavné dôvody uviedlo dostatok finančných prostriedkov, komplikovanosť procesu a nevedomosť o takejto možnosti. Len 30,9% podnikov o finančnú podporu žiadalo úspešne, pričom najviac podnikov žiadalo podporu od ústredných orgánov štátnej správy, Európskej únie a od Slovak Business Agency. Čo sa týka konkrétneho nástroja, najviac podnikov úspešne žiadalo o zvýhodnený úver, príspevok alebo dotáciu zo štátneho rozpočtu a príspevok alebo grant zo strany Európskej únie. 7,3% podnikov síce o podporu žiadalo, ale neúspešne, pričom najväčší podiel na celkovom počte neúspešných žiadostí mali príspevky alebo dotácie zo štátneho rozpočtu, a to najmä u mikropodnikov.

Komplikovanosť procesu, zložité podmienky, administratívna náročnosť a nízka informovanosť uvádzali MSP, v rámci nášho prieskumu, najčastejšie ako najväčšie bariéry nízkeho využívania finančnej podpory, čo svedčí o tom, že súčasný systém finančnej podpory na Slovensku je nepriehľadným a komplikovaným. Dôvodmi sú najmä veľké

množstvo inštitúcií a orgánov poskytujúcich podporu na rôzne účely a nejednoznačné vymedzenie kritérií a podmienok.

Najčastejšie vyskytujúcim sa účelom podpory boli inovačné aktivity (38,30%), preklenutie finančných problémov (21,28%) a financovanie prevádzkových potrieb (21,28%). Podniky, ktoré o podporu nežiadali, uviedli ako dôvod prevažne skutočnosť, že mali dostatok finančných prostriedkov (53,9%), a teda finančnú podporu nepotrebovali. Pomerne veľkú časť podnikov (28,9%) odradilo od žiadosti komplikovanosť procesu, v najväčšej miere pri mikropodnikoch (32%). Navyše, 22% mikropodnikov uviedlo ako dôvod skutočnosti, že o finančnú podporu nežiadali, že o takejto možnosti nevedeli.

V rámci regresného modelu sme zistili závislosť medzi úspešnosťou resp. neúspešnosťou žiadosti o finančnú podporu a celkovou spokojnosťou s dostupnosťou finančnej podpory. Podniky, ktorým bola podpora poskytnutá prejavili vyššiu priemernú spokojnosť ako podniky, ktoré síce o podporu prejavili záujem, ale nebola im poskytnutá. Popisné štatistiky vykonané za účelom zodpovedania výskumnej otázky 2 nepotvrdili skutočnosť, že mikropodniky vnímajú viacej bariér finančnej podpory, avšak ani menej.

Podobné výskumy zamerané na podporu malých stredných podnikov boli realizované SBA, ktorá v rámci svojej činnosti pravidelne uskutočňuje prieskumy, či už ohľadom stavu podnikateľského prostredia, alebo ohľadom podpory MSP. Najnovší kvantitatívny prieskum zameraný na nami skúmanú problematiku uskutočnila v roku 2020. Prieskum bol realizovaný prostredníctvom dotazníka na celkovej vzorke 1000 podnikov. Výsledkom dotazníka je³⁶:

- Nedostatok informácií ohľadne možností finančnej podpory vyjadrila viac ako polovica podnikov (58%), zatiaľ čo len 36% deklarovalo dostatok informácií,
- 57% podnikov vníma možnosti MSP využívať podporné nástroje zo strany verejného sektora skôr negatívne,
- 65 % MSP vníma ako najvýznamnejšiu prekážku v rámci dostupnosti verejnej podpory pre podnikateľov vysokú administratívnu náročnosť, 44% náročné splnenie

³⁶ Slovak Business Agency. Postoje MSP k využívaniu podporných programov: Správa z kvantitatívneho prieskumu 2020 [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2020. 58 s. [cit. 19.04.2023]. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2020/06/Postoje-MSP-k-vyu%C5%BE%C3%ADvaniu-podporn%C3%BDch-programov-2020.pdf>

podmienok podpory, 44% dlhé procedúry, 43% nedostatočnú informovanosť a 26% nevhodné zameranie podpory,

- Len 10% MSP využilo v období posledných 12 mesiacov finančnú podporu, 14% sa síce pokúsilo, ale neúspešne, a až 76% podnikov o finančnú podporu nežiadalo,
- 47% podnikov získalo grant/príspevok zo strany Európskej únie, 26% príspevok alebo dotáciu zo strany štátu a 13% zvýhodnený úver,
- 38% podnikov žiadalo podporu na udržiavanie zamestnancov, 33% na inovačné aktivity, 9% na začatie podnikania, 8% na ekologické aktivity a 1% a zahranično-obchodné aktivity,
- 44% neúspešných žiadateľov žiadalo grant alebo príspevok zo strany EÚ, 28% príspevok alebo dotáciu zo strany štátu, 16% o zvýhodnený úver, 9% o daňové zvýhodnenie a 1% o poskytnutie záruk,
- 40% podnikov nežiadalo o podporu z dôvodu, že nebola potrebná a 25% z dôvodu administratívnej náročnosti.

Prieskum realizovaný SBA a nami dosiahol v mnohých aspektoch podobné výsledky, z obidvoch vyplýva nedostatočná informovanosť podnikov ohľadne možností finančnej podpory, a to najmä u mikropodnikov a malých podnikov, podniky prejavujú prevažne nespokojnosť s možnosťami podpory, dôvodmi toho, že podniky o podporu nežiadali boli prevažne nedostatok finančných prostriedkov a administratívna náročnosť a veľká časť podnikov žiadala podporu na inovačné aktivity. Prihliadajúc na to, že prieskum od SBA skúmal žiadanie o podporu len v období posledných 12 mesiacov, porovnateľné výsledky dosiahli tieto výskumy aj čo sa týka počtu žiadostí o finančnú podporu, aj napriek skutočnosti, že prieskum realizovaný SBA skúmal žiadanie o podporu v posledných 12 mesiacov, zatiaľ čo náš nemal časové obmedzenie. Mierne rozdiely vo výsledkoch prieskumu sa vyskytli napríklad v žiadanom finančnom nástroji, keď v rámci nášho prieskumu najviac podnikov žiadalo o zvýhodnený úver, zatiaľ čo v rámci prieskumu SBA bola najžiadanejšia podpora grant alebo príspevok z prostriedkov EÚ.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje

FETISOVOVÁ, Elena – NAGY, Ladislav – VLACHYNSKÝ, Karol. Aktuálne trendy vo financiách malých a stredných podnikov. 1. vyd. Bratislava: EKONÓM, 2014. 262 s. ISBN 978-80-225-3990-6.

CHODASOVÁ, Alena – BUJNOVÁ, Darina. Podnikanie v malých a stredných podnikoch. 2. vyd. Bratislava: EKONÓM, 2008. 194 s. ISBN 978-80-225-2554-1.

MAJDÚCHOVÁ, Helena kol. Podnikové hospodárstvo. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018. 422 s. ISBN 978-80-8168-806-5.

MARKECHOVÁ, Dagmar - TIRPÁKOVÁ, Anna - STEHLÍKOVÁ, Beáta. Základy štatistiky pre pedagógov. Nitra: FPV UKF v Nitre, 2011. 405 s. ISBN: 978-80-8094-899-3

STRÁŽOVSKÁ, Helena a kol. Malé a stredné podnikanie: zmeny obsahu ekonomických nástrojov. Bratislava: Sprint 2, 2016. 323 s. ISBN 978-80-89710-21-8.

STRÁŽOVSKÁ, Helena a kol. Podnikanie malých a stredných podnikov. Bratislava: Sprint 2, 2013. 320 s. ISBN 978-80-89393-88-6.

STRÁŽOVSKÁ, Ľubomíra - STRÁŽOVSKÁ, Helena. Malé a stredné podniky Základy. 1. vyd. Bratislava: Merkury, 2010. 133 s. ISBN 978-80-894-5807-3.

ŠÚBERTOVÁ, Elena a kol. Komparácia prístupov k podpore podnikania. 1. vyd. Bratislava: EKONÓM, 2015. 100 s. ISBN 978-80-225-4169-5.

ŠÚBERTOVÁ, Elena a kol. Podnikanie v malých a stredných podnikoch: Modelové príklady. 1. vyd. Bratislava: KARTPRINT, 2014. 136 s. ISBN 978-80-89553-21-1.

Elektronické dokumenty

AYADI, Rym a kol. Financing Smes in Europe [elektronický zdroj]. Vienna, SUERF, 2009. 127 s. [cit. 23.1.2023]. ISBN 978-3-902109-48-4. Dostupné na: <https://core.ac.uk/download/pdf/6422917.pdf>

BAROT, Haresh. Entrepreneurship – A Key to Success. In: The Internation Journal of Business & Management [online]. India: Swarnim Gujarat Sports University, 2015, Vol. 3, No. 1, s. 163-165 [cit. 15.1.2023]. ISSN 2321-8916. Dostupné na: <https://www.internationaljournalcorner.com/index.php/theijbm/article/view/129472/89798>

BELAS, Jaroslav. Business Environment Quality Factors Research: Sme Management's Platform. In Polish Journal of Management Studies [online]. Poľsko: Czestochowa University of Technology, 2019, Vol. 20, No. 1, s. 64-77 [cit. 17.2.2023]. ISSN 2081-7452. Dostupné na: <https://pjms.zim.pcz.pl/resources/html/article/details?id=196816>

European Commission. User guide to the SME definition [online]. Luxembourg: Publications Office of the Eurpean Union, 2020. 56 s. [cit. 8.12.2022] ISBN 978-92-79-69902-3. Dostupné na: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/756d9260-ee54-11ea-991b-01aa75ed71a1>

FORMÁNKOVÁ, Sylvie a kol. Achieving Quality and Sustainability in the Czech Business Environment [elektonický zdroj]. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2018. 116 s. [cit. 5.1.2023] ISBN 978-1-5275-0545-2. Dostupné na: <https://www.cambridgescholars.com/resources/pdfs/978-1-5275-0545-2-sample.pdf>

HORVÁTOVÁ, Lucia - GREGOVÁ, Elena - HRAŠKOVÁ, Dagmar. Aspekty efektívnej podpory malých a stredných podnikov. In Economics Management Innovation [online]. Olomouc: Moravská vysoká škola Olomouc, 2012, Vol. 4, No. 2, s. 49-59 [cit. 2.2.2023]. ISSN: 1805-353X. Dostupné na: http://emijournal.cz/?page_id=228&lang=cs

OECD. Improving the business environment for SMEs through effective regulation [online]. Mexico City: OECD, 2018. 11 s. [cit. 25.11.2022]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/cfe/smes/ministerial/documents/2018-SME-Ministerial-Conference-Parallel-Session-1.pdf>

ÖLVECKÁ, Viera. Development of Entrepreneurial Environment in Slovakia. In Intellectual Economics [online]. Litva: Mykolas Romeris University, 2013, Vol. 7, No. 2, s. 216-229 [cit. 19.12.2022]. ISSN 1822-8038. Dostupné na: https://pdfs.semanticscholar.org/e8fb/c06beecd219d5734ba20825abe14c414b943.pdf?_ga=2.170645984.1559454173.1671458593-793471231.1671329092

Slovak Business Agency, Malé a stredné podnikanie v číslach v roku 2021 [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2022. 118 s. [cit. 14.1.2023]. Dostupné na: https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/07/MSP_v_cislach_2021_final.pdf

Slovak Business Agency. Malé a stredné podnikanie v číslach [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2020. 118 s. [cit. 18.12.2023]. Dostupné na: <http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2021/07/Male-a-stredne-podnikanie-v-cislach-2020.pdf>

Slovak Business Agency. Postoje MSP k využívaniu podporných programov: Správa z kvantitatívneho prieskumu 2020 [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2020. 58 s. [cit. 19.04.2023]. Dostupné na: <https://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2020/06/Postoje-MSP-k-vyu%C5%BE%C3%ADvaniu-podporn%C3%BDch-programov-2020.pdf>

Slovak Business Agency. Sprievodca iniciatívami na podporu malých a stredných podnikov [online]. Bratislava: Slovak Business Agency, 2022. 86 s. [cit. 19.12.2023]. Dostupné na: http://monitoringmsp.sk/wp-content/uploads/2022/05/Sprievodca-iniciativami-na-podporu-MSP-2022_aktualizacia.pdf

Internetové zdroje

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Programy EÚ [online]. [cit. 5.3.2023]. Dostupné na: <https://www.eurofondy.gov.sk/programy-eu/index.html>

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 [online]. [cit. 15.1.2023]. Dostupné na: https://www.eurofondy.gov.sk/wp-content/uploads/2022/07/220713_SK_Partnersk%C3%A1-dohoda-SR_21_27_do-SFC.pdf

Ministerstvo životného prostredia SR. LIFE 2021-2027 [online]. [cit. 5.3.2023]. Dostupné na: <https://www.minzp.sk/life-2021-2027/>

Európska Komisia. About the Connecting Europe Facility [online]. [cit.15.12.2022]. Dostupné na: https://cinea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility/about-connecting-europe-facility_en

Európska Komisia. Connecting Europe Facility – Digital [online]. [cit.15.12.2022]. Dostupné na: https://hadea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility_sk

Európska Komisia. Single Market Programme [online]. [cit.17.12.2022]. Dostupné na: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/single-market-programme_sk

SBA. Small Business Act [online]. [cit. 15.12.2022]. Dostupné na: <https://www.sbagency.sk/small-business-act>

Environmentálny fond. O fonde [online]. [cit.27.2.2023]. Dostupné na: <https://envirofond.sk/>

Zákony

ZÁKON č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník

ZÁKON z 11. októbra 2016 o podpore malého a stredného podnikania a o zmene a doplnení zákona č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

Zoznam príloh

Príloha č.1 Dotazník ohľadom finančnej podpory malých a stredných podnikov

Príloha č.1 Dotazník ohľadom finančnej podpory malých a stredných podnikov

Finančná podpora malých a stredných podnikov

Dobrý deň,

moje meno je Kristína Zachorecová a som študentkou 5. ročníka odboru Financie a dane na Národohospodárskej fakulte Ekonomickej univerzity v Bratislave. V rámci záverečnej práce týkajúcej sa finančnej podpory malých a stredných podnikov by som vás chcela požiadať o vyplnenie krátkeho dotazníka. Vyplnenie dotazníka Vám zaberie len pár minút. Dotazník je anonymný a údaje získané z neho budú použité výlučne pre potreby mojej diplomovej práce. Dotazník obsahuje povinné otázky s 1 alebo viacerými možnými odpoveďami a otázky, na ktoré je potrebné odpovedať v závislosti od toho, či ste o finančnú podporu žiadali. Ak sa na Vás otázka nevzťahuje, prosím, nevypĺňajte ju.

1) Aká je veľkosť vášho podniku?

- a) Mikropodnik
- b) Malý podnik
- c) Stredný podnik

2) Aká je vaša právna forma?

- a) Živnostník
- b) Akciová spoločnosť (a.s.)
- c) Spoločnosť s ručením obmedzeným (s.r.o.)
- d) Komanditná spoločnosť (k.s.)
- e) Verejná obchodná spoločnosť (v.o.s.)
- f) Družstvo
- g) Nezisková organizácia
- h) Iné ...

3) Koľko rokov podnikáte?

- a) Menej ako 1 rok
- b) 1-5 rokov
- c) 5-10 rokov

d) Viac ako 10 rokov

4) Kde sa nachádza sídlo vášho podniku?

- a) Bratislavský kraj
- b) Trnavský kraj
- c) Trenčiansky kraj
- d) Nitriansky kraj
- e) Žilinský kraj
- f) Banskobystrický kraj
- g) Prešovský kraj
- h) Košický kraj

5) Získala v minulosti vaša firma finančnú podporu?

- a) Áno
- b) Nie, ale uchádzali som sa
- c) Nežiadali sme

6) Od ktorej inštitúcie/orgánu ste finančnú podporu žiadali? (Možnosť vybrať viacero odpovedí)

- a) Ústredné orgány štátnej správy Slovenskej republiky (ministerstvá, úrady,...)
- b) Slovenská záručná a rozvojová banka
- c) Slovak Business Agency
- d) Eximbanka
- e) Slovenský investičný holding a.s.
- f) Európska únia
- g) Iné ...

7) V akej výške ste žiadali podporu?

- a) Do 5 000 EUR
- b) Do 10 000 EUR
- c) Do 25 000 EUR

- d) Do 50 000 EUR
- e) Viac ako 50 000 EUR

8) Na aký účel ste žiadali finančnú podporu? (Možnosť vybrať viacero odpovedí)

- a) Začatie podnikania
- b) Inovačné aktivity
- c) Aktivity zamerané na export
- d) Ekologické aktivity
- e) Preklopenie finančných problémov
- f) Financovanie prevádzkových potrieb
- g) Iné ...

9) Ak ste o podporu nežiadali, prečo?

- a) Dostatok finančných prostriedkov
- b) Strach zo zamietnutia
- c) Komplikovanosť procesu
- d) Nevedomosť o takejto možnosti

10) O ktorú z nasledujúcich foriem finančnej podpory ste sa v minulosti uchádzali úspešne? (Možnosť vybrať viacero odpovedí)

- a) Príspevok alebo dotácia zo štátneho rozpočtu
- b) Príspevok alebo grant zo strany Európskej únie
- c) Zvýhodnený úver
- d) Daňové zvýhodnenie
- e) Záruky
- f) Exportné prémie
- g) Iné ...

11) Povedali by ste, že poskytnutá podpora splnila svoj účel, na ktorý ste ju dostali?

- a) Áno, výrazne nám pomohla
- b) Do určitej miery áno, ale nebola postačujúca
- c) Nie

12) Ak ste o podporu žiadali, ale nebola vám poskytnutá, aký bol dôvod zamietnutia vašej žiadosti?

- a) Nekompletnosť žiadosti
- b) Nesplnenie podmienok poskytnutia podpory
- c) Iné ...

13) O ktorú z nasledujúcich foriem finančnej podpory ste žiadali neúspešne?

- a) Príspevok alebo dotácia zo štátneho rozpočtu
- b) Príspevok alebo grant zo strany Európskej únie
- c) Zvýhodnený úver
- d) Daňové zvýhodnenie
- e) Záruky
- f) Exportné prémie
- g) Iné ...

14) Ako ste spokojný s dostupnosťou finančnej podpory pre malé a stredné podniky?

- a) Veľmi nespokojný
- b) Skôr nespokojný
- c) Ani nespokojný ani spokojný
- d) Skôr spokojný
- e) Veľmi spokojný

15) Je podľa vás súčasný systém finančnej podpory pre MSP dostačujúci?

- a) Áno
- b) Skôr áno
- c) Nie

16) Ktoré z nasledujúcich považujete za najväčšie prekážky a zároveň dôvody nízkeho využívania finančnej podpory podnikmi? (Možnosť vybrať viacero odpovedí)

- a) Administratívna náročnosť

- b) Komplikovanosť procesu
- c) Zložité podmienky
- d) Nízka informovanosť podnikov
- e) Neoptimálne určenie účelu finančnej podpory
- f) Dlhá doba vybavenia
- g) Nedôvera podnikov
- h) Pesimistické očakávania
- i) Iné ...